No. 25. Donderdag 17 Juni 1920. 20ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

„Oost en West"
Ethisch, toch Practisch.

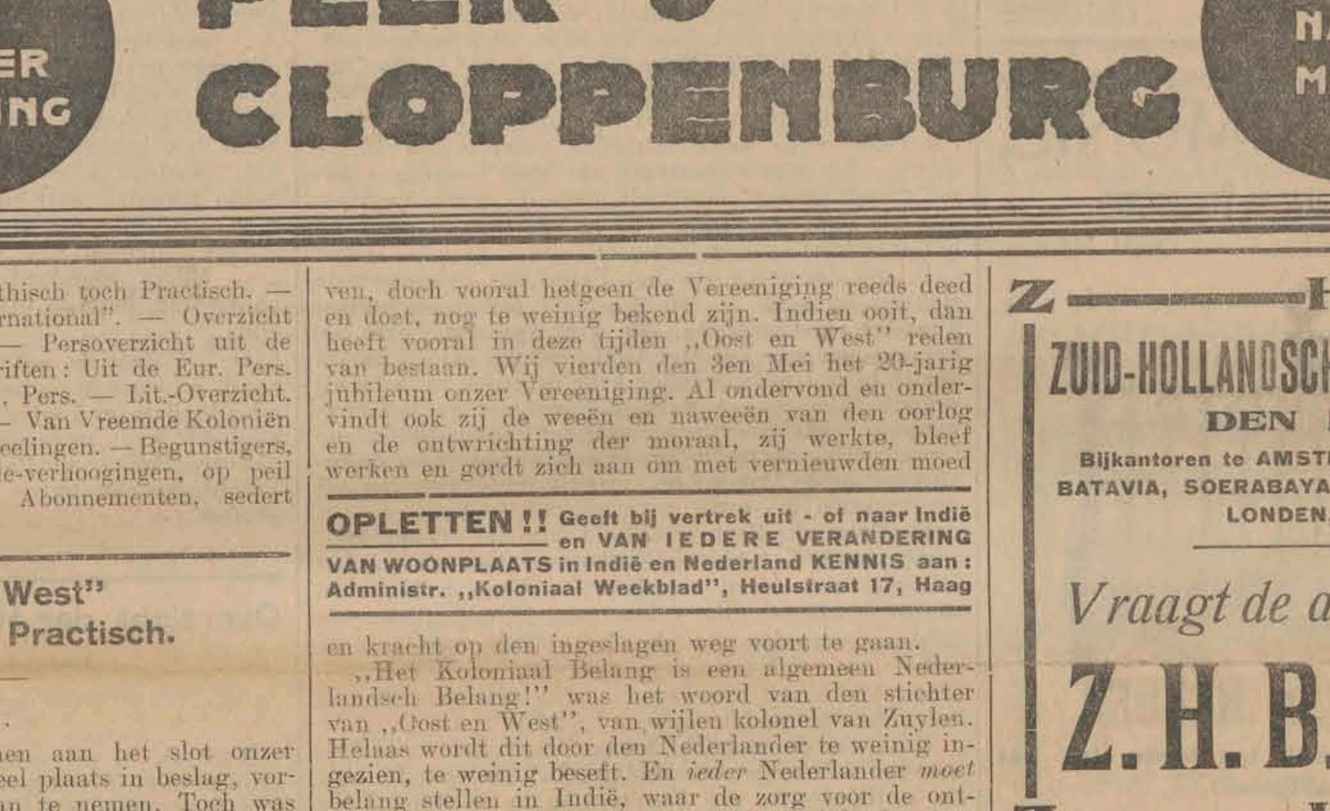
—o—

(Slot).

Wij zijn eindelijk gekomen aan het slot onzer uiteenzettingen. Ze namen veel plaats in beslag, vorderden tijd om er kennis van te nemen. Toch was het noodig, dat zij eenigszins uitvoerig gegeven werden, omdat „Oost en West" haar doel en streven, doch vooral hetgeen de Vereeniging reeds deed en doet, nog te weinig bekend zijn. Indien ooit, dan heeft vooral in deze tijden „Oost en West" reden van bestaan. Wij vierden den 3en Mei het 20-jarig jubileum onzer Vereeniging. Al ondervond en ondervindt ook zij de weeën en naweeën van den oorlog en de ontwrichting der moraal, zij werkte, bleef werken en gordt zich aan om met vernieuwden moed

en kracht op den ingeslagen weg voort te gaan.

„Het Koloniaal Belang is een algemeen Nederlandsch Belang!" was het woord van den stichter van „Oost en West", van wijlen kolonel van Zuylen. Helaas wordt dit door den Nederlander te weinig ingezien, te weinig beseft. En *ieder* Nederlander *moet* belang stellen in Indië, waar de zorg voor de ontwikkeling van een reusachtig koloniaal bezit, voor wat de „Oost" betreft ⅛ van den aardomtrek geme-

ten over den evenaar, voor wat de „West" aangaat, meer dan 4 maal het oppervlak van Nederland zelve, aan Nederland is toevertrouwd.

„Indië verloren, rampspoed geboren"! zoowel voor de Indiën als Nederland.

„Oost en West" beoogt het voortdurend versterken van den band tusschen Nederland en zijne bezittingen en koloniën in Oost- en West-Indië, beijvert zich in deze tijden in de eerste plaats dien band te behouden.

Waar het Koloniale Belang dus in *alle* opzichten wordt gediend door de Vereeniging „Oost en West", *moet* deze Vereeniging gesteund worden, moreel en materieel. Moreel door toe te treden als begunstiger of lid, materieel door hiervoor eene jaarlijksche bijdrage of contributie af te dragen.

Daarom treedt toe als lid of begunstiger van „Oost en West", het eerste tegen eene bijdrage van *ten minste f* 5.— 's jaars, waarvoor men gratis het Koloniaal Weekblad ontvangt, het tweede tegen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste *f* 1.— als uiting van sympathie met het streven.

De Vereeniging „Oost en West" kan slechts met macht en kracht werken, als velen, zeer velen als leden en begunstigers achter haar staan.

Daarom Nederlanders en Indiërs, allen die belang stelt in Indië, vereenigt U, sluit U aan bij „Oost en West"!

„Eendracht maakt Macht"!

A. J. GOOSZEN.

Het „Institut Colonial International".

Het „Institut Colonial International" heeft op den 24sten en 25sten Mei j.l. te Brussel vergaderd. Sedert 1913, in welk jaar het te Londen onder voorzitterschap van Lord Reay bijeen geweest is, had het geen teeken van leven meer gegeven. De oorlog had uit den aard der zaak ook dit Internationaal Instituut belet zijne werkzaamheden voort te zetten. De ijverige Secretaris-Generaal, de heer Camille Janssen, heeft echter aanstonds toen de vrede gesloten was, de zaak weer aangevat en hij is er in geslaagd het Instituut te doen herleven

In een der zalen van het Palais des Académies te Brussel werd op 24 Mei j.l. door den waarnemend minister van Koloniën, den heer van der Velde, de vergadering van het Instituut geopend. De Minister heette in een welsprekende rede de leden welkom en voegde aan zijnen welkomstgroet eenige beschouwingen toe over de toestanden in de Belgische Congo. Hij wees op de groote mortaliteit onder de bevolking in de Congo; een ernstig onderzoek zou tot maatregelen tot verbetering moeten leiden.

De Belgische Senator en oud-minister, Baron Descamps, nam het voorzitterschap op zich en na den Minister voor zijne woorden te hebben bedankt en eenige huishoudelijke zaken aan de vergadering te hebben voorgelegd stelde Baron Descamps aan de orde eenige onderwerpen waarover reeds in 1913 rapporten waren uitgebracht, maar die toen niet in behandeling konden komen.

Een zeer belangrijk betoog werd geleverd door den Belgischen geneeskundige, Dr. Dryepondt, over de acclimatisatie van Europeanen in de tropen. Hij gaf daarbij ook zijne meening over de hygiënische toestanden, niet slechts in de Belgische Congo, maar eveneens in andere koloniën. De sterftecijfers, welke hij vermeldde, waren zooals hij uitdrukkelijk releveerde voor Java in vergelijking met andere koloniën gunstig; hij deed uitkomen, dat vooral in de laatste jaren in dit opzicht op Java vooruitgang viel te constateeren. Het betoog gaf tot eenige discussie aanleiding, maar het vraagstuk der acclimatisatie is voor het grootste deel van zuiver medischen aard, zoodat de discussie over het onderwerp, dat aan de orde was, geen breede afmetingen aannam.

Langen tijd werd stilgestaan bij eene vraag, waarover Mr. Abendanon reeds in 1913 een rapport had uitgebracht. Die vraag betrof de medewerking der inlanders aan het bestuur en de administratie der koloniën. Mr. Abendanon, die met de heeren Fock en Professor van Vollenhoven de Nederlanden ter vergadering vertegenwoordigde, lichtte op eene interessante wijze zijn rapport nader toe en de discussie, die op de toelichting volgde, was van groot belang. De Engelsche bestuursorganisatie in Britsch-Indië werd uitvoerig door een der Engelsche leden besproken en van Nederlandsche zijde is toen behandeld de positie van onzen Volksraad in Nederlandsch-Indië en zijn de plannen behandeld, die bij ons ten aanzien van de bestuurs-reorganisatie bestaan. De Fransche koloniale specialiteit, de heer Chailley, die het bekende boek over Java heeft geschreven, mengde zich in de discussie; hij toonde zich goed op de hoogte, ook van den tegenwoordigen toestand in ons Indië en hield een sympathiek pleidooi over onze koloniale politiek.

Eindelijk is ook een in 1913 verschenen rapport over het koloniaal onderwijs in België, Frankrijk en Nederland, dat door den Franschen hoogleeraar Henri Froidevaux was opgemaakt, in behandeling gekomen.

Het is duidelijk, dat de vergadering wat de behandeling der verschillende vraagstukken betreft niet die beteekenis kon hebben, die de vorige vergaderingen hadden. Immers het waren alleen verouderde rapporten, die als basis der discussie dienden. De tijd voor eene goede voorbereiding der vergadering had ontbroken en er was dus geen gelegenheid geweest om de rapporten bij te werken of nieuwe vraagstuken aan de orde te stellen. Het volgende jaar zal de vergadering van het Instituut te Parijs worden gehouden en het zal dan een beter voorbereide vergadering zijn. Maar toch was het van groote beteekenis, dat de koloniale specialiteiten uit de verschillende landen weder bijeen waren en met elkander over koloniale onderwerpen van gedachten konden wisselen. Men had elkander in 7 jaren niet ontmoet en het is zooveel waard, dat men weer eens hoort hoe bekwame mannen uit andere landen denken. Natuurlijk zijn de toestanden in de verschillende koloniën zeer uiteenloopend, maar dit neemt niet weg, dat men altijd kan leeren uit hetgeen in andere koloniën zich voordoet, terwijl ook de ervaring elders opgedaan en de meeningen, die naar aanleiding daarvan uitgesproken worden, van belang zijn.

De stemming ter vergadering was zeer aangenaam en de verhouding zeer hartelijk. De vergadering te Brussel heeft het groote nut gehad, dat men elkander weer gevonden heeft. Laat ons hopen, dat de vergadering te Parijs weder zal leiden tot eene krachtige opleving en tot grooter bloei van het Instituut.

D. FOCK.

Overzicht der Haagsche Missieweek.

Door J. van Haaften.

Toen ik in de nummers 23 en 24 van dit blad mijn artikel over het zendingswerk in China schreef, had ik niet gedacht dat ik zoo kort daarna wederom over de missie de pen zou voeren. De Haagsche Missieweek geeft er echter aanleiding toe.

Zooals men wellicht weet, verstaat men onder de Haagsche Missieweek de Missietentoonstelling, welke in 't Kurhaus alhier is gehouden en waar vertoond werden inzendingen uit alle landen waar de Nederlandsche Katholieke Missiën arbeiden. Die inzendingen, waaronder zeer bijzondere, bestonden uit voorwerpen door de inwoners dier landen vervaardigd of wel door hen gevonden en dienden ter illustratie van hun zeden en gewoonten.

Het Comité voor deze Missietentoonstelling heeft, om de belangstelling voor het Missiewezen op te wekken, een zeer goed middel gekozen, want al kijkende

naar de voor het meerendeel interessante tentoongestelde voorwerpen, waarbij de paters-explicateurs van alles en nog wat vertelden omtrent de zeden en gewoonten van het volk, werd natuurlijk niet vergeten van tijd tot tijd een kijkje te geven op het Missiewerk en werd er zoodoende de belangstelling voor opgewekt.

De tentoonstelling zelf was uit een land- en volkenkundig oogpunt alleen al het bezichtigen overwaard, hoeveel te meer voor hen, die belang stelden in het Missiewerk.

Ook uit onze eigen Koloniën was er een interessante inzending, v.n. door de Java-missies, waar vooral de paters Jezuïten werken, ingezonden. Bij deze inzending had men opgehangen het portret van wijlen den Aalmoezenier van het O.-I. leger op Atjeh, den bij alle Indische militairen van Land- en Zeemacht, die hem destijds op Atjeh hebben gekend, zoo geëerden Pastoor Verbraak.

Het deed mij goed de beeltenis van dien man, die zich een eerezuil heeft opgericht in de harten van allen, die hem op Atjeh hebben gekend, daar aan te treffen.

Hoewel deze priester geen fanatiek propagandist van het woord was, is hij er door zijn voorbeeld een van de daad geweest, want waar hij immer blijk gaf, zoowel te velde als in het vredesgarnizoen, van de grootst mogelijke opofferingsgezindheid en hoogste naastenliefde, daar heeft hij door dat zóó hooge voorbeeld propageerend voor zijn kerk gewerkt.

De lezer vergeve mij deze eenigszins lange uitweiding over Pastoor Verbraak, maar waar 't een man betreft, die ik zoo hoog heb geacht, daar was het mij een behoefte uiting te geven aan mijn gevoel.

Behalve de Java-missies treft men nog inzendingen uit China aan van de paters Franciscanen. Bij deze ook zeer interessante inzending was de pater-explicateur gekleed in Chineesch costuum. Zooals ik ook mededeelde in mijn stuk over 't Zendingswerk in China (K. W. 24), kleeden zich vele Katholieke priesters in China naar 's lands wijs. Deze priester droeg nog wel een mandarijnencostuum en een van de vijfde orde. De mandarijnen in China zijn n.l. verdeeld in 7 klassen en zijn kenbaar aan de kleur van den glazen knop of knoop op 't hoofddeksel. De 1e en 2e graad zijn n.l. twee kleuren van rood, de 3e en 4e graad zijn twee kleuren van blauw, de 5e en 6e graad zijn twee kleuren van wit en de zevende of laagste graad wordt kenbaar gemaakt door een gouden knop. Eigenaardig is het wel, dat hier de gouden knop de laagste rang voorstelt. Onwillekeurig zou men hebben gedacht, dat dit de hoogste zou zijn. In China is echter gewoonlijk alles juist andersom als men denkt dat het wezen zal. Heel dikwijls heeft men 't daar bij het rechte eind als men doet juist tegenovergesteld als men denkt dat het wezen zal.

Behalve hun Chineesche inzendingen exposeerden de paters Franciscanen voorwerpen van hunne missiën in Brazilië. Dan had men er nog de St. Joseph missie, die werkt in Engelsch-Indië, Nieuw-Zeeland, Noord-Borneo, de Philippijnen en Midden-Afrika, de paters van het H. Hart, die in Nieuw Guinea werken en daarenboven nog tal van andere orden, die in verschillende werelddeelen hun grootsche arbeid verrichten.

Zooals ik reeds zeide, was het geheel als tentoonstelling alleen al een bezichtiging overwaard en dat het publiek er ook zoo over dacht, getuigde het immer zeer drukke bezoek.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Indië en Amerika.

Te New York is opgericht een Nederlandsche Kamer van Koophandel ter bevordering van den handel tusschen Nederland, Amerika, Ned. Oost- en West-Indië, wat de *Sum. Post* aanleiding geeft nogmaals te wijzen op de wenschelijkheid eener rechtstreeksche scheepvaartverbinding tusschen Nederland, West- en Oost-Indië via het Panama-kanaal. Alleen door vereeniging van àlle handelsbelangen, welke reeds bestaan en kunnen ontstaan tusschen Amerika eenerzijds en Nederland met zijne beide Indiën anderzijds, kunnen deze op de beste wijze worden gediend, waarbij het blad vooral ook het oog heeft op de voordeelen, welke onze West uit deze nieuwe verbinding op den duur zal kunnen trekken.

Schr. is natuurlijk niet blind voor het feit, dat zich reeds eene vaart tusschen Oost-Indië en Amerika heeft ontwikkeld, de vaart van Indië op San Francisco. Voor den afzet onzer Indische producten moge de Westkust van Amerika een uitstekend terrein zijn, daartegenover staat echter, dat Indië de meeste nijverheidsproducten van Amerika, in 't bizonder machinerieën, uit de Oostelijke en Zuid-Oostelijke staten van Noord-Amerika moet betrekken. Een rechtstreeksche verbinding met New-Orleans en New-York verdient deswege de voorkeur, vooral als daar het voordeel bij komt eener verbinding tusschen Paramaribo, Curaçao en Ned. Indië. De West-Indische mail onderhoudt reeds een geregeld verkeer tusschen Amsterdam, New York en Paramaribo. Wordt aan deze lijn vastgeknoopt eene andere, van Paramaribo, over Curaçao, door het Panama-kanaal naar Ned.-Indië, dan kunnen onze Indische producten rechtstreeks te New-York worden aangebracht met uitschakeling van het dure overlandvervoer van Amerika's Oostkust naar San Francisco.

Het vervoer tusschen Nederland en New-York, Nederland en de West, New York en de West, Nederland en Oost-Indië, West-Indië en Oost-Indië (inclusief het overbrengen van werkkrachten naar Suriname en het repatrieëeren van deze werklieden), ten slotte het vervoer tusschen New-York en Oost-Indië,... dit alles zal ongetwijfeld voldoende lading en retourlading opleveren om een geregelde vaart loonend te maken. En het groote voordeel zal dan zijn verkregen eener rechtstreeksche verbinding tusschen Nederland en zijne beide Indiën, met Noord-Amerika als tusschenschakel!

Politiek Economische Bond.

Op een propagandavergadering van den P. E. B. te Semarang hield de heer den Hollander een uitvoerige rede ter uiteenzetting van wezen en doel van den Bond. Wij ontleenen aan *de Loc.* daaromtrent o.m.: De roering in de inlandsche wereld van den laatsten tijd is Westersch in leuze, opzet en optreden, ze mist een voedingsbron, mist stuwkracht, is uiterlijk vertoon. De P. E. B. nu beschouwt als zijn eerste taak de onverwijlde alzijdige bestrijding van den kwaden revolutiedroes. Tegenover rassentegenstelling plaatst en bewerkt de bond rassen-samenwerking en geleidelijke rassen-gelijkstelling.

De leuze van den P. E. B. is de goede beinvloeding der economische vakbeweging. Ook erkent de Bond als een vitaal belang de sociale taak van het grootbedrijf, dat naast zijn egoisme het altruisme moet stellen in den vorm van de gewilde opheffing der andere bevolkings-groepen. Een opvoedende functie moet dus aan het grootkapitaal worden toegevoegd, de aanvaarding van een directen socialen plicht. De P. E. B. tracht fundamenteele arbeidsrechten te scheppen door organisatie en samenwerking.

Spreker bracht in verband hiermede de stakingen ter sprake. Het woord staken ligt in den mond bestorven van alles, wat in de verpolitiekte vakbeweging hier leider heet te zijn. Dat wijst op een volslagen gemis aan inzicht in de waarde der staking als weermiddel; wordt zulk een middel te vaak en te ondoordacht aangewend, dan verliest het zijn trefkracht; het wijst tevens op een tekort aan verantwoordelijkheidsbesef.

Door goede beinvloeding van de vakbeweging vertrouwt de Bond de beste kans op alzijdige lotsverbetering te verzekeren. De P. E. B. wil volkswelzijn en volksgeluk in alle bevolkingslagen; op het gebied der arbeidsverhoudingen en arbeidswetgeving zal de sociale taak van den Bond in de eerste plaats liggen.

De Bond erkent de gegrondheid en rechtmatigheid van den arbeid, als sociaal element: op gunstiger levensvoorwaarden, op betere ontwikkelingskansen, op wettelijke bescherming van zijn rechten, die omvatten een loon-minimum, een regeling van den werktijd, ouderdomsverzekering of pensioen, een ongevallenverzekering, arbitrage.

Hierbij wees spr. op de volgende moeilijkheden. 1. Komt de verbetering inderdaad den koelie ten goede? De eerste zorg moet zijn, dat die hem inderdaad in handen komt en niet aan den strijkstok blijft hangen. 2. De Oostersche opvatting van de arbeidsnoodzaak, waarbij het gevaar schuilt in den arbeider zelf, wiens werklust taant naarmate het loon stijgt. Een moeilijke taak daarin verandering te brengen. 3. De neiging tot verpanding van bezittingen en de voorschotkwestie.

De P. E. B. wil de primitieve inlandsche gemeenschap tot eigen leven wekken, in verband waarmede de Bond allereerst de onderwijskwestie aan de orde stelde.

Ten slotte deed spreker een beroep op moreelen en vooral ook materieelen steun voor den P. E. B., waarna de heer Engelenberg de tot dusverre op suikerfabrieken en elders tot stand gekomen eigen inlandsche organisaties aan een beschouwing onderwierp, onder opwekking werk te maken van de vakorganisatie op ondernemingen en fabrieken als een schakel tusschen administrateur en werkvolk.

In verband met een door *De Beweging* gepubliceerde circulaire van het Suikersyndicaat, wees spr. er op, dat het onjuist is te zeggen, dat de P. E. B. voor dat syndicaat zou werken; die circulaire (opwekkend tot steun aan den P. E. B.) is niet van den P. E. B. uitgegaan en spreker kreeg er eerst na de publicatie kennis van, weet ook niet, waarom ze als „geheim" was rondgezonden.

Bij het debat bleek, dat de P. E. B. uniformiteit der ondernemingsorganisatie nastreeft, waartoe een schema is opgesteld. De Bond stuurt er zijn voorlichters op uit, ten einde de bevolking tot bedoelde economische organisatie te brengen en verzoekt den bedrijfsleider een welwillende houding tegenover het bondsinitiatief aan te nemen. De bedrijfsleider kan een organisatie bijv. door een renteloos voorschot als bedrijfskapitaal helpen.

De heer den Hollander legde ten slotte nog den nadruk er op, dat in verband met de beteekenis van de actie van den P. E. B. een groot aantal en een hooge kwaliteit der Eur. en Inl. bondsleden noodig zijn, en er op te wijzen, aan de hand van Soerjopranoto's circulaire, aan de werkgevers, dat Soerjopranoto inbindt; voor een deel reeds het gevolg van de actie van den P. E. B. Tevens wees spr. op een paar artikelen in de *Java Bode*, waarin de zuivering der inlandsche beweging bepleit werd, en dat dit in de *Java Bode* geschiedde, wijst op kentering in zekere kringen ten opzichte van de inlandsche beweging.

De P. F. B. und kein Ende.

Dank zij ook de Regeeringsverklaring, zegt de *Java Bode*, trekt de P(ersoneel) F(abrieks) B(ond) aller aandacht. Het oordeel over dezen bond is niet gunstig. Vooral de revolutionnaire bedoelingen van de leiders dier organisatie worden in het schelste licht gezet.

Reeds vroeger betoogde het blad, dat aan het drijven van revolutionnaire leiders spoedig een einde kan worden gemaakt, wanneer bestaande grieven zoo spoedig mogelijk worden weggenomen, wanneer de belangstelling van den werkgever uitgaat naar het wel en wee van den werknemer. Uitvoerig wordt aangehaald het voorbeeld van den administrateur van Kanigoro in Madioen, die o.a. de loonen opvoerde, een grievencommissie benoemde, waarin de toekangs enz. vertegenwoordigd waren door eigen gekozen lieden en zorgde voor distributie van rijst en kleeren beneden den inkoopsprijs.

Ook het nummer van „*de Suikerbond*" is voor een deel gewijd aan den P. F. B. en aan het standpunt door den Bond tegenover deze Inlandsche organisatie in te nemen. De heer Burger zegt daarin o.m.: Kan onomstootelijk vastgesteld worden, dat de beweging een politiek-revolutionnair karakter heeft, dan heeft o.i. de Bond voor de vaststelling van zijn gedragslijn geen andere keuze dan strijd met den P. F. B. op leven en dood. De Bond heeft zich uitdrukkelijk zijn volkomen vrijheid van handelen voorbehouden. Hebben wij slechts verzekeringen van te vagen en algemeenen aard, dan zal onze houding eene van strikte neutraliteit zijn. Formeel zijn wij feitelijk nog voortdurend daarop aangewezen.

Ook de heer Vijlbrief bespreekt in „*de Suikerbond*" in het artikel: „de inlandsche beweging, de employé en de Suikerbond" de houding der werkgevers tegenover den P. F. B. Ten slotte stelt hij de vraag: „wat gedaan moet worden" en antwoordt daarop:

Men geve den Inlander volledige vrijheid van zich in den P. F. B. te organiseeren. De P. F. B. en de Vakcentrale worden erkend en bona fide behandeld. In gemeenschappelijk overleg met de leiders trachte de werkgever datgene te doen, wat door beide partijen als redelijk kan worden aanvaard. Onredelijke eischen worden rustig, maar beslist afgewezen en een mogelijk conflict worde uitgevochten, maar dan tot het bittere einde. Men neme de geschiedenis als richtsnoer en late zich door den schijn van het oogenblik niet bedriegen.

Dit is het eenvoudige recept, beproefd gebleken en in waarde overtreffend alle kwakzalversmiddelen, om de Inlandsche vakactie te brengen in de juiste banen. Deze tactiek stoot de leiders en hunne volgelingen niet af, drijft niet, door wantrouwen bezield, de Inlanders te hoop en dringt ze niet op het revolutionnaire pad. Deze methode leert beide partijen, het Kapitaal en den Arbeid, wat men aan elkander heeft.

De *Java Bode* besluit: Inderdaad, dat zijn de juiste middelen, op de toepassing waarvan wij voortdurend hebben aangedrongen. Daarom kan het onderzoek, thans op last der Regeering ingesteld, zeer veel ten goede uitwerken.

Het toerisme in Indië.

Aan een correspondentie uit Soerabaja aan *de Loc.* ontleenen wij o.a.:

Java heeft zooveel dat de toeristen trekt. Zoowel de prachtig mooie natuur als de oudheden der Hindoe's zijn voor toeristen zeer zeker bezienswaardige dingen. En de vreemdeling, die hier aankomt, staat vrijwel hulpeloos te kijken, want vreemdelingenbureaux, zooals in Europa worden aangetroffen, vindt hij hier niet.

De heer Hermann, fotograaf van Toendjoengan, heeft thans opgericht een „Java Toerist Bureau", gevestigd te Toendjoengan No. 38, met een bijkantoor in het sanatorium te Tosari. Ook te Sydney in Australië en te Frisco zijn bijkantoren, waardoor Australiërs en Amerikanen reeds in eigen land betrouwbare inlichtingen omtrent ons schoon Insulinde kunnen verkrijgen. Het ligt in het voornemen van den heer Hermann over geheel Oost-Azië moderne toeristenbureaux te openen en eerstdaags gaat hij voor dat doel op reis naar Singapore; doch te Soerabaja blijft het hoofdkantoor gevestigd. Ook zal het bureau over eenigen tijd een eigen orgaan en eenige nieuwe gidsen over Java uitgeven. Dat hierdoor het toeristenverkeer in Indië zal toenemen, lijdt geen twijfel.

De marmerfabriek Wadjak.

In het Zuiden van de afdeeling Toeloengagoeng, in de dessa Wadjak, ligt de eenige marmerfabriek van Indië, toebehoorende aan de N. V. Marmoyo en sedert eenige jaren in exploitatie, lezen wij o.a. in het *Bat. Nwsbl.* Deze marmerconcessie omvat een zeer groot gedeelte van het zuidergebergte in dit deel van de afdeeling Toeloengagoeng. De geheele heuvelreeks bestaat uit gesteenten, marmer en kalk.

Na een beschrijving van de wijze waarop de marmerblokken uit de groeven gezaagd worden en verder in de fabriek verwerkt worden, beschrijft de cor-

respondent de modelkamer. Hier konden wij ons overtuigen van de schoonheid van een tegelvloer en bewonderden wij tevens een lambrizeering van geel-grijs bruine kleur, omlijst door een rand van iets donkerder kleur, welke als geheel een rijken en eleganten indruk maakte. Verder zagen we prachtige voetstukken voor beelden of bloempotten, tafelbladen, inktstellen, aschbakjes, enz., alles door Javaansche werklieden vervaardigd, hetgeen de bruikbaarheid van den Javaan voor deze kunst-industrie voor ons ten duidelijkste demonstreerde. Bij de oprichting der fabriek werd een Italiaansch marmerbewerker aangenomen, die echter op den duur minder beviel. Na eenige opleiding werden de Javanen met hun aangeboren geduld al zeer spoedig tot zeer kundige marmerbewerkers opgeleid. Bestellingen overal van Java stroomen binnen en men komt handen te kort om alles binnen den kortst mogelijken tijd af te leveren.

Betreffende deze marmergroeve kunnen we mede deelen, dat geologen hebben berekend, dat deze de rijkste der tot nu toe bekende der wereld is. Bij een jaarlijksche verwerking van 5000 M³. marmer, zou deze groeve in nog geen twee eeuwen kunnen worden uitgeput.

Het vervoer van het afgewerkte product gaat thans nog per grobak tot Toeloengagoeng. Zoodra de tramlijn tot Tjampoerdarak in exploitatie komt, wordt het transport gemakkelijker. Misschien zal de S.S. genegen zijn de marmerfabriek middels een zijlijntje met Tjampoerdarak te verbinden.

N. I. Schaakbond.

De *Pr. Bode* geeft een verslag van de wedstrijden van den N.-I. Schaakbond, gehouden te Bandoeng. De wedstrijden werden besloten met het traditioneele bondsdiner en dit wederom door een zeer geanimeerden „Blitzwedstrijd", waaraan 32 spelers deelnamen. Hiermede eindigde het zesde Congres van den Bond.

UIT DE INDISCHE PERS.

De particuliere Inlandsche-Hollandsche school „Arbeid Adelt" te Padang (Westkust van Sumatra). Er bestaat onder dezen naam eene particuliere Inlandsche school ter hoofdplaats Padang, waar de Nederlandsche taal onderwezen wordt en waar het schoolgeld ƒ 1.25 per maand bedraagt.

Hoewel deze school pas sedert September 1919 is opgericht, zoo bedraagt het aantal leerlingen, dat nu de school bezoekt, reeds 300, hetgeen, volgens mededeeling van Datoe Bangkit in de *Soenting Malajoe* van 27 Februari 1920, moet worden toegeschreven aan de vlugge en uitstekende wijze waarop de kennis van de Nederlandsche taal aan de leerlingen wordt bijgebracht.

In 6 maanden tijds zou op deze school evenveel Nederlandsch worden geleerd als in twee jaren tijds op de andere scholen.

De school „Arbeid Adelt" is gelegen in de Balai Tempoeroeng (Ranah) en wordt, behalve door de kinderen van deze wijk, bezocht door de jeugd van de wijken Mata Ayer, Rawang, Pasar Moedik Ranah, Ganting, enz.

Aan het hoofd er van staat mevrouw Gassiaux-Schmidgaal, geboren te Garoet (Preanger Regentschappen), die te Buitenzorg haar opleiding ontving en te Batavia het zoogenaamde klein-ambtenaarsexamen aflegde.

Daarna vertrok zij met haar vader, die bij den Staatsspoor werkzaam was, naar de Westkust van Sumatra en huwde weldra met den heer Gassiaux.

Na hare scheiding van dezen wilde zij in haar eigen levensonderhoud voorzien en trachtte dit te doen door de oprichting van eene particuliere school, alwaar de Nederlandsche taal op het leerplan zou staan.

Met vergunning van het Bestuur opende zij in de kampong Terandam deze school, na eerst als onderschikte aan een avondschool les te hebben gegeven.

Het aantal leerlingen in het kleine gebouw bedroeg oorspronkelijk tien en is thans tot 300 gestegen, eerst in de grootere woning, welke op de Alang Lawas was gelegen en daarna in het groote huis in de kampong Baroe (kampong Nias), dat aan een Arabier toebehoort.

Deze, ziende dat de zaak bloeide, liet spoedig een nog grootere woning oprichten voor de school, waarvoor ƒ 45.— per maand huur moest worden betaald, een bedrag dat voor een groot gedeelte beslag legde op de inkomsten, welke werden genoten.

Want onder de talrijke leerlingen waren verscheidene gratis-leerlingen, voorts waren 6 hulponderwijzers aan de school verbonden, terwijl het schoolhoofd de moeilijkste te regeeren jongens bij zich aan huis nam om bijzonder toezicht op hen te houden, ter voorkoming dat zij later bandieten werden.

Hoewel de Arabier met deze moeilijkheden zeer goed bekend was, wilde hij van vermindering van huurprijs niet weten en waren de lasten, die het schoolhoofd had te dragen, derhalve niet gering, zoodat zij wel verplicht was te verhuizen naar de Balai Tempoeroeng (Ranah), waar ƒ 25.— wordt betaald.

De eigenaar van deze woning heeft echter op zich genomen het schoolgebouw te bewaken en schoon te houden, zoodat daarvoor geen loon behoeft te worden uitgetrokken, terwijl hij voor de avondlessen in „licht" voorzag.

Dit was een belangrijke geldelijke besparing.

De Arabier, hierdoor in zijne belangen geschaad, diende daarop tegen het schoolhoofd eene schuldvordering in van ƒ 135.— en wilde beslag laten leggen op het schoolonderwijs-materiaal, om zoodoende het onderwijs te beletten, doch gelukkig wist de eigenaar van het schoolgebouw, door betaling, de verwikkelingen te ondervangen, met het gevolg dat het onderwijs kon worden voortgezet.

Hiermede waren de moeilijkheden voor het schoolhoofd echter niet afgeloopen.

Tien dagen nadat de betrokken inspecteur de school had bezocht, verscheen er in de *Sumatra Bode* een in de Nederlandsche taal geschreven artikel, waarin het onderwijs op de school „Arbeid Adelt" werd geprezen en lof werd gebracht aan het schoolhoofd voor hare energie.

Dit schijnt een concurrent, die vele leerlingen aan de school „Arbeid Adelt" had moeten afstaan, te hebben ontstemd, met het gevolg, dat hij in datzelfde blad een tegenartikel schreef en er een fellen, scherpen pennestrijd tusschen partijen ontstond.

Datoe Bangkit blijft zich echter aansluiten bij hen, die hulde brengen aan het energieke vrouwelijke schoolhoofd en hoopt dat de Maleijers van de Westkust van Sumatra haar werk zullen steunen, zoo noodig ook met geld.

Misschien, zegt hij, is er werk te doen voor eene vereeniging, die een liefdadigheidsmarkt voor deze school op het getouw weet te zetten, want het is in aller belang dat de school „Arbeid Adelt" wordt gehandhaafd.

De toestanden in het Stadsverband ter hoofdplaats Soerabaja. In de *Pewarta Soerabaija* van 13 Februari 1920 wordt daarover weer geklaagd en wordt twijfel uitgesproken of die instelling wel een oord van genezing is voor de zieken, die dáár herstelling trachten te vinden van hunne kwalen.

De grieven, welke men opsomt, zijn:

1°. vuile rijstborden;

2°. vuile badgelegenheid;

In de kuipen kan men somtijds oude gebruikte verbanden en overblijfselen van de rijst aantreffen.

3°. vuile kleeding en onvoldoende verwisseling van kleeding;

4°. vuile kribben, die van ongedierte (wandluizen) krioelen;

5°. geen regelmatige verstrekking van medicijnen door hen, die met de klaarmaking daarvan zijn belast;

6°. onzindelijke privaten;

7°. het benutten van de werkkracht der zieken, als borden reinigen, enz., hetgeen hen vermoeit en hunne genezing nu juist niet bevordert.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een eigenaardige belastingaanslag te Batavia. In de *Perniagaän* van 9 Maart 1920 wordt een beeld gegeven van de eigenaardige wijze waarop de aanslag in de Gemeentebelasting te Batavia plaats heeft gehad en die dan ook aan de inwoners van die plaats tot ernstige klachten aanleiding heeft gegeven.

Het heeft er veel van dat men in zeer vele gevallen er maar een gat in heeft geslagen bij de bepaling van de hoegrootheid van iemands geldelijken welstand, terwijl het merkwaardige van het geval is, dat, als men zich bij den controleur van de Belastingen beklaagde en er op wees dat het bedrag van den aanslag van de Gemeentebelasting grooter was dan dat van de Regeerings-inkomstenbelasting, men dan ten antwoord kreeg dat de Gouvernementsaanslag niet deugde.

Doch wat is intusschen gebleken?

In No. 83 van het Gemeenteblad kan men eene opgave vinden van de namen van de personen, wier bedrag van den aanslag der Gemeentebelasting over het jaar 1919 voor een belangrijk deel is verminderd, hetgeen dan toch in elk geval op een te hoogen aanslag wijst.

In die opgave komen zeker vele kleine bedragen voor, doch de aanslag van den heer R. W. E. Dalrijmple werd met de aanzienlijke som van ƒ 15.143.93 verminderd, hetgeen wijst op eene onnauwkeurige behandeling van belastingzaken, die zeker aan velen zal opvallen.

Dat er dus vele klachten moesten binnenkomen, spreekt van zelf.

Ten einde te weten te komen, hoe groot het inkomen van een belastingschuldig gemeentenaar is, is het raadplegen van de officieele belastingbescheiden niet voldoende.

De Gemeente schijnt echter het werk van de bestaande commissies niet te vertrouwen en luistert niet naar de inlichtingen, die de belastinghebbenden zelf verstrekken.

Zij ziet in de belastingschuldigen ondeugende rakkers, die alles trachten te verzwijgen, teneinde een hoogen aanslag te voorkomen en zoekt dientengevolge hare inlichtingen elders, bij vrienden en bekenden, die belangstelling hebben voor de belangen der Gemeente.

Vooral tracht zij gegevens te verkrijgen bij buurgenooten van den belastingschuldige.

En als de Gemeente nu maar het gemiddelde nam van de geldelijke inlichtingen, welke zij heeft verkregen, dan zou de aanslag misschien nog wel billijk kunnen zijn, maar zij neemt gewoonlijk de hoogste gegevens, die misschien juist kunnen zijn, doch die ook wel het gevolg kunnen zijn van naijverige bedoelingen van den berichtgever, die den tegenstander een hak wil zetten.

Een der ingezetenen, op Kramat woonachtig, werd b.v. aangeslagen voor ƒ 12.000.— berekend naar zijn inkomen en toen hij zich daarover beklaagde bij den controleur, verklaarde deze dat de door hem verkregen inlichtingen dien aanslag wettigden, aangezien hij in het afgeloopen jaar meer dan 3 ton gouds had verdiend.

Hoe deze belastingambtenaar aan die inlichtingen kwam, weigerde hij te vertellen en al kon de belastingschuldige ook aantoonen dat hij nog geen ƒ 100.000.— bezat, toch bleef de controleur beweren dat hij zich niet vergiste.

Het eenige wat hem overbleef te doen was het indienen van een rekest aan den Gemeenteraad, met verzoek om vermindering van den aanslag.

Wordt deze toegestaan en heeft men inmiddels het bedrag van den aanslag voldaan, dat op het biljet is aangegeven, dan wordt bij de uitkeering van het te veel betaalde geen rente betaald, terwijl sommige belastingschuldigen ook nog de pleitbezorgerskosten hebben te voldoen, wanneer zij voor deze zaak een advocaat in den arm hebben genomen.

Vele zakendoende Chineezen toch beredderen deze zaken niet zelf, doch roepen de hulp in van een pleitbezorger.

Het is op deze wijze, zegt de schrijver van het artikel, dat de in hunne beurs geknepen belastingschuldigen, tot genoegen van de Gemeente-ambtenaren, in hun bestaan worden bemoeilijkt.

De toestand van de zijdemarkt in China. De uitvoer van Chineesche zijde, geschikt voor de vervaardiging van zijden stoffen, was tijdens den oorlog bijzonder traag en betaalde men daarvoor per pikol van 13[illegible] pond de som van 400 tail.

Nu de scheepvaart geleidelijk haar vroegeren omvang herneemt, is die uitvoer wederom toegenomen en wordt voor diezelfde hoeveelheid 1000 tail betaald, voor zijde van superieure kwaliteit.

In Japan zijn de prijzen van zijde tegenwoordig bijzonder laag, doch niettemin schijnen Franschen en Amerikanen aan de kwaliteit van de Chineesche zijden de voorkeur te geven, hetgeen blijkt uit de belangrijke bestellingen, welke de Fransche en Amerikaansche fabrieken hebben gedaan.

Vooral Lyon kocht veel Chineesche zijde.

In het midden van de maand Juli 1919 had het Fransche schip „Nera" eene lading in van 4800 balen zijde ter waarde van 3.850.000 tail, terwijl het zich laat aanzien dat, als meerdere schepen komen, de zijdemarkt in China zich niet alleen geheel zal herstellen, doch dat zij nog grooter omvang zal aannemen dan vóór den oorlog het geval was.

Volgens de handelsrapporten van Spanje, Italië, Frankrijk en Syrië zal de oogst van zijdewormen slechts iets meer zijn dan vroeger, doch de kwaliteit van de zijde is beter.

The Merchants Guild of Soochow and Hankow heeft de handelaren in zijde van naam bijeengeroepen met het doel het denkbeeld te bespreken een rekest aan de Regeering in te dienen en haar te verzoeken aan generaal Ansemoij(?) te verbieden, depôts van zijdewormen op te richten.

Wanneer de prijs der zijdewormen, welke voor het buitenland zijn bestemd, dezelfde blijft van thans, dan zullen de wevers daarvan niet alleen nadeel ondervinden, doch raakt China den zijdehandel kwijt. (*Perniagaän* van 11 Maart 1920).

De Duitsche handel in China. Tal van Duitschers hebben aan de Chineesche autoriteiten in de verschillende havenplaatsen van China vergunning gevraagd, Chineesche goederen te mogen uitvoeren, welke verzoeken in eene conferentie van Chineesche ambtenaren, in overleg met het Departement van financiën, in overweging zijn genomen, aangezien men in China daarin voordeel voor het land zag.

Er is echter bepaald, dat de Duitschers bij den uitvoer het tarief hebben te volgen, dat door den laatsten Keizer is vastgesteld.

En, aangezien op dit oogenblik geen handelstractaat tusschen China en Duitschland bestaat, moeten de Duitschers de navolgende regeling in acht nemen:

1e. Bij den invoer van Duitsche goederen in China moet het douanetarief worden gevolgd, dat de Regeering zal vaststellen en niet het bestaande tarief.

2e. Bij doorvoer van Duitsche goederen naar de binnenlanden van China moeten tolrechten aan de Chineesche kooplieden worden betaald. Duitsche certificaten mogen niet worden achtergehouden.

3e. Aan de Duitschers, die goederen in de binnenlanden van China koopen, zullen geen drie duplicaat-certificaten worden verstrekt.

4e. Het vervoer van Duitsche goederen, welke in China zijn vervaardigd is verboden.

5e. Duitsche agenten worden niet in de binnenlanden toegelaten. (*Perniagaän* van 11 Maart 1920).

LITERATUUR-OVERZICHT.

De Indische Gids.

De Juni-afl. opent met een artikel van den hoofdredacteur den hr. E. A. A. van Heekeren, getiteld: De G.-G. en de inlandsche volksbeweging. Naar aanleiding van critiek in de Indische pers op zijn gebruikelijk jaaroverzicht (zie Ind. Gids van Febr. j.l.) zet de hr. v. H. nogmaals zijn standpunt uiteen. — De hr. A. E. Sitsen, arts in Soerabaja, artikelt over „Geneeskundig hooger onderwijs in Indië"; hoofdzakelijk bevat dit opstel eene wederlegging van het door prof. Boeke op het 2e Koloniaal Onderwijs Congres over deze

materie in het midden gebrachte. — ,,De Indische landbouwstatistiek, hoe zij was en hoe ze worden moet'' is de titel eener bijdrage van den hr. A. M. P. A. Scheltema. De schr. bestrijdt hierin den hr. Schmülling, die aan hetzelfde onderwerp eenige beschouwingen heeft gewijd, doch volgens den hr. Sch. ,,blijken geeft deze materie in het geheel niet te beheerschen, en in zijn ellenlange artikelen zooveel kaf geeft, om in zijn bloemrijke taal te spreken, dat men het koren met een lantaarntje moet zoeken.'' — De hr. G. A. M. Meijer, oud-assistent-resident, bespreekt ,,Een bestuursambtenaar, die veel voor den Inlander deed'', n.l. den oud-resident F. Fokkens. Schr. hoopt door zijn bijdrage anderen op te wekken om het verdienstelijke werk van vroegere B.B.-ambtenaren aan het licht te brengen, opdat de verkeerde indruk, die zich bij het Hollandsche publiek gevestigd heeft omtrent den arbeid dier landsdienaren, zich wijzige en verandere in een gunstige, zooals zij in alle opzichten verdienen.

Overigens bevat deze afl. de gewone rubrieken: Revue van brochures; Koloniale literatuur; Wetenschap en Industrie; Bibliographie voor Oost- en West-Indië.

Weekblad voor Indië.

In No. 3 van den 17en jaarg. een geïll. artikel over de N. V. de Ned.-Ind. Scheepswerf te Soerabaja. — Verder een opstel, eveneens met ill., naar aanleiding der opening van het Jongenshuis te Soekaboemi (zie vorig Kol. Weekblad).

No. 4 bevat o.m. een bijdrage van den hoofdredacteur, den hr. J. Verboom, over de Indische huishuurordonnantie, ,,in dezen abnormalen tijd...... een belachelijk anachronisme, een levend lijk, dat in geen enkel opzicht de Indische maatschappij van nut is, integendeel, haar last en schade berokkent.''

De Reflector.

Het 1 Mei-Nr. geeft onder het opschrift ,,Klein-woningbouw te Bandoeng'' eenige foto's met bijschrift, waaruit blijkt, dat door de gemeente Bandoeng het vraagstuk der volkshuisvesting flink onderhanden genomen wordt. — De hr. D. van Mullem beschrijft een porceleinen gedenkbordje, een sieraad van Chineesche keramiek, afkomstig, blijkens de daarop aangebrachte wapenschilden, van den G.-G. P. A. van der Parra (1761—1175).

Het schiereiland Kapauer op West-Nieuw-Guinea.

Zendeling D. C. A. Bout schrijft over dit op West-Nieuw-Guinea liggend landschap, in het Juni-Nr. van het maandblad der vier samenwerkende Zendingscorporaties, bijzonderheden, inzonderheid op maatschappelijk gebied, welke voor velen absoluut nieuw zullen zijn; als men den tweeden druk van de Encyclopaedie van Ned.-Indië raadpleegt (Deel II, 1918, blz. 270), dan vindt men onder het hoofd ,,Kapauer'' eenige nietszeggende regels en daarmee is het uit. We nemen dan ook de vrijheid, hetgeen zendeling Bout mededeelt, hieronder onverkort te laten volgen.

Het zendingsveld Kapauer is schaarsch bevolkt. Uren kan men in de bergen loopen zonder een huis aan te treffen, dorpen zoekt men er tevergeefs. Dorpen liggen er alleen langs de kust en hun bewoners zijn onder Ceramschen en Goramschen invloed tot den Islam overgegaan. Worden op andere deelen van Nieuw-Guinea de Papoea's bestuurd door hun familiehoofden, op Kapauer zijn de hoofden belast met het bestuur over eenige stammen. Zoo zijn er zeven miniatuurrijkjes, over elk waarvan een hoofd is aangesteld, die den titel draagt van radja.

Kapauer is een rijk nootmuscaatland. Jaarlijks worden er duizenden pikols uitgevoerd. Dit bracht een groote schaar van vreemdelingen in het land. De oudste handelsrelaties hebben hier de Gorammers en Cerammers, na hen kwamen de Boegineezen en Macassaren en toen er geregeld verkeer kwam, zetten ook Arabieren en Chineezen zich neer. De meesten hunner hebben den pelgrimstocht naar Mekka gedaan en zijn propagandisten voor den Mohammedaanschen godsdienst. Al deze rassen bereizen het land en hun intrigeeren blijft niet zonder invloed op den Kapauer. Waar de Radja's oorspronkelijk handelaars waren of nog zijn, daar hebben zij er belang bij, dat het volk zoo dom mogelijk gehouden worde.

Doordat de Papoea van Kapauer bezittingen heeft, is het den handelaar mogelijk voorschot te geven. Op deze wijze verzekeren zij zich een zeker monopolie over de opbrengst van boomgaarden. Het kwam wel eens voor dat een Papoea in stilte de opbrengst aan anderen verkocht. De handelaar weet er echter wel raad op om dit in het vervolg te voorkomen. Hij plaatst een sasi (of kera kera) voor den boomgaard. Hierin volgt hij de adat van den Kapauer. Het is een verbodsteeken, meestal bestaande uit een stok met een droog klapperblad er aan. Niet het voorwerp, maar de er bij uitgesproken oordeelen maken den schuldenaar bevreesd. De schuldeischer kan er zeker van zijn, dat de Papoea nu niet het hart heeft de opbrengst aan anderen te verkoopen.

In 1912 is het volk van Kapauer geregistreerd en onlangs is men er weder mede begonnen. Het bleek, dat in enkele gebieden 25 pCt. van de belastingbetalende mannen gestorven waren; 10 pCt. hiervan kan men op rekening zetten van de Spaansche griep, maar dat neemt niet weg, dat het sterftecijfer toch zeer hoog is. Voorts bevond men, dat op iedere 100 weerbare mannen 80 vrouwen zijn. En dat van de 100 huwelijken 75 kinderen hebben. Sporadisch treft men huwelijken aan met meer dan twee kinderen.

Het zedelijk peil der bevolking is zeer laag; onder de jeugd moet de onzedelijkheid grenzeloos zijn. Vele mannen zijn al op gevorderden leeftijd voor ze huwen en nemen dan een kind-vrouwtje, dat nog geen gelegenheid heeft gehad om tot ontwikkeling te komen. De bruidschat varieert van ƒ 500.— tot ƒ 1000.—.

Zedelijke opheffing is misschien nog mogelijk. Deze is echter niet te verwachten van de Mohammedaansche overheerschers; zij slaan de pogingen in deze met machteloosheid. Ook het dobbelspel brengt hier groote ellende. Als er geen groote kentering komt, is het volk van Kapauer ten doode opgeschreven, met rassche schreden sterft het uit.

Maandbl. der vier samenwerkende Zendingscorporaties.

Behalve boven afgedrukt stukje, bevat het Juni-Nr. o.m. nog bijzonderheden over het leven van den oud-zendeling Marie Johannes van Baarda (met portret), en het vervolg van Mr. J. W. Flieringa's Reisherinneringen uit Ned.-Indië; schr. behandelt thans den Boeroenees en zijn godsdienst.

Teysmannia.

De 1e afl. van jaarg. 1920 opent met een levensbeschrijving van den hr. F. W. J. Westendorp († 3 Maart 1920, in leven Gouvernements-pomoloog). Schrijver dezer necrologie is de hr. J. E. van der Stok; de hr. J. Sibinga Mulder voegt er enkele waardeerende woorden aan toe, waaruit blijkt welk een groot verlies het Dep. van Landbouw, Nijverheid en Handel door het verscheiden van den hr. Westendorp heeft geleden. — De hr. J. J. Smith vervolgt zijn aanteekeningen over orchideeën. — Een derde artikel handelt over oliepalmcultuur op Sumatra en is ontleend aan een officieel rapport van Dr. N. R. Pekelharing.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 10: Toradja's, door N. (met mooie afb. van een Toradja'sche slavin en een Toradja-dorp in Zuid-Oost-Celebes). — De vaart van Nederland op Oost-Indië (Stoomvaartm. ,,Nederland'' — ,,Rotterdamsche Lloyd''), door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Patrouilleleven, door M. A. van der Lijke. VIII. Verzet. — Een en ander over de taak der overheid in Indië (vervolg).

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

We ontvingen gelijkertijd de Jan-, Febr.-Maart- en de April-afl. van dit tijdschrift, en noteeren uit den inhoud het volgende:

Jan.-afl.: In memoriam. B. D. H. Tellegen, door H. Bellers. — Het kappen van scheepsbouwhoutwerken in de djatibosschen, door G. W. van Neyenhoff. — Voorloopig onderzoek van een aantasting van levenden djati door Xyleborus Destruens Bldfd (met afb.), door L. Kalshoven. — Een algemeen ingenieurscongres in Ned.-Indië, door E. H. B. B.

Febr.-Maart-afl.: Notulen van de 10e Alg. Verg. der Ver. van Ambt. bij het Boschwezen in N.-I., door J. H. Becking. — Enkele opmerkingen naar aanleiding van het praeadvies van F. H. Endert: De wetenschappelijke botanische houttechnische exploratie in de Buitengewesten, door Dr. J. Ph. Pfeiffer. Met aanteekeningen van F. H. Endert. — Verband tusschen microscopische structuur en technische eigenschappen van het hout, door Dr. den Berger. — Verzending van djatihout uit Siam naar Batavia en Japan (uit het Koloniaal Archief), door E. H. B. Brascamp. — Abnormaal hooge prijzen van djatihout, door E. H. B. Brascamp.

April-afl.: Chronologisch register der meest voorkomende voorschriften voor den dienst van het Boschwezen in Ned.-Indië (vervolg), door E. H. B. Brascamp. — Reorganisatie van den Dienst van het Boschwezen (officieel rapport). — Een houtvester op Djoewana in 1675 (uit het Koloniaal Archief), door E. H. B. Brascamp. — De resident van Japara D. van der Straten reist over Rembang en Blora naar Panolan,

om de djatibosschen aldaar te bezichtigen in Nov. 1665 (uit het Koloniaal Archief), door E. H. B. Brascamp. — Nota betreffende de bescherming der in stand te houden wildhoutbosschen in het gebergte tegen boschbranden, inzonderheid door boschtechnische maatregelen, door C. R. S. Ritsema van Eck. — Stijging van wildhoutprijzen in de Buitengewesten.

De Volken van Nederlandsch-Indië.

Bij de Uitg.-Maatsch. „Elsevier" te Amsterdam is verschenen de eerste afl. van een werk, getiteld:

De volken van Nederlandsch-Indië. In monographieën door deskundigen onder leiding van Prof. J. C. van Eerde. Geïllustreerd met ruim 500 groote en kleinere afbeeldingen van photographieën, twee prenten in kleuren en twee groote ethnographische kaarten.

We begroeten de verschijning van dit schitterend standaardwerk — de eerste afl. legt er reeds getuigenis van af — met groote sympathie. Ontegenzeggelijk is er over de verschillende volksstammen, die den uitgestrekten Indischen Archipel bewonen, heel veel geschreven, maar de literatuur is zoo verspreid, dat het de grootste moeite kost haar te beheerschen, zoo dit al mogelijk is. Dat aan dit bezwaar thans op zulk een uitnemende wijze wordt tegemoet gekomen verdient allen lof. De beschrijving der verschillende monographieën (die te zamen twee klocke boekdeelen zullen vormen) is toevertrouwd aan deskundige handen; de hoofdleiding berust bij Prof. van Eerde, die op ethnographisch gebied als de autoriteit bij uitnemendheid moet worden beschouwd. En overigens, men oordeele zelf, door inzage te nemen van de juist verschenen eerste aflevering, bevattende een Inleiding van Prof. v. E., benevens het eerste gedeelte van „Het volk van Atjèh, door H. T. Damsté."

De West-Indische Gids.

De Mei-afl. van dit maandschrift bevat de volgende opstellen: Sporen van voorhistorische bewoners van Suriname (met afb.), door J. W. Gonggrijp. — De toekomst van Suriname als suikerland, door Tj. Pyttersen. — De Zending der Herrnhutters onder de Indianen in Berbice en Suriname, 1738—1816, door H. Weiss. — De Curaçaosche begrooting voor 1920, door Mr. B. de Gaay Fortman. — De stichting van de Portugeesch Joodsche Gemeente en Synagoge in Suriname, door Mr. R. Bijlsma. — Uit de Pers. — Bibliographie.

Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde.

Inhoud van Deel 59, afl. 3: Een offerfeest bij den Nagehstam op Flores, door Jhr. B. C. M. M. van Suchtelen. — Beitrage zum Malayischen Wörterbuch, von Dr. von Zach. — De hygiëne, de ziekten en de geneeskunst der Baliërs, door P. de Kat Angelino. — Bijdrage tot de bibliographie van de huidige godsdienstige beweging ter Sumatra's Westkust, door Dr. B. Schrieke. — Jirnnoddhara. Mededeeling van Dr. F. D. K. Bosch.

Vragen van den Dag.

In de Juni-afl. een kort artikel van Ds. N. Vos: Waarom Eduard Douwes Dekker naar Indië ging. Het eenvoudige antwoord van schr. luidt: omdat zijn ouders met hem geen weg meer wisten. — Dezelfde schr. heeft het in een volgend opstelletje over Pieter Douwes Dekker; hij besluit dat Eduard in de beoordeeling van broer Piet erg onbillijk is geweest.

Buiten.

De hr. Joh. F. Snelleman publiceert in Nr. 23 van „Buiten" een interessant opstel over bronswerk van Broenei, met mooie afbeeldingen van stukken, welke in het historische museum te Bern aanwezig zijn. Schr. geeft een duidelijke uiteenzetting van de wijze, waarop die fraaie voorwerpen worden vervaardigd.

De Indische Mercuur.

Behalve de vaste rubrieken: Cultuurberichten, kleine mededeelingen, enz., bevat No. 24 van de „Ind. Merc." de volgende bijdragen: Oogstcijfers van Cubasuikerfabrieken, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — 78 Preanger-houtsoorten. Beschrijving, afbeelding en determinatie-tabel, door H. Beekman, besproken door Prof. A. te Wechel. — Oliepalmcultuur op Noord-Sumatra (ontleend aan het rapport van Dr. N. R. Pekelharing). — In de rubriek Personalia levensbijzonderheden van den hr. W. H. Th. Harloff († 5 Juni te 's-Gravenhage) en Dr. E. B. Kielstra († 4 Juni te 's-Gravenhage).

Nationale Staatkundige Gids.

Het Nr. van dezer artikelt over noodzakelijke loonsverhoogingen in Indië. Toegegeven wordt, dat in het algemeen het loon van den Javaanschen arbeider in den tegenwoordigen tijd — vooral in verband met de hooge rijstprijzen — onvoldoende is, doch de wijze waarop het Gouvernement hierin tracht te voorzien, door het uitoefenen van dwang op de particuliere ondernemingen, lijkt schr. minder aanbevelenswaardig.

De Java-Post.

Onder den geruchtmakenden titel: „De ethische richting als moordenares op Zuid-Nieuw-Guinea" schrijft Pr. P. Vertenten in No. 19 van „De Java-Post" een artikel dat neerkomt op zijn herhaalde klacht: De bevolking van Zuid-Nieuw-Guinea gaat haar ondergang tegemoet, sterft uit, wanneer het Gouvernement geen doeltreffende maatregelen neemt. Maar...... „de lieve ethische richting staat in den weg; men mag niet dwingen, de persoonlijke vrijheid niet besnoeien!"

In hetzelfde Nr. indrukken over katholieke ziekenverpleging in Suriname en op Curaçao.

Suriname.

Aan „Het Vaderland" van 7 Juni ontleenen wij het volgende:

„De heer G. J. Staal, de Gouverneur van Suriname, die sedert eenige maanden in ons land vertoeft, zal den 23sten dezer met het ss. Van Rensselaer naar de kolonie terugkeeren.

Zooals men weet, was de heer Staal hier voor ambtelijk werk, maar ook om te trachten, medewerking van particulieren te krijgen in zijn streven de kolonie vooruit te brengen.

Wij hadden heden een onderhoud met den heer Staal, die ons omtrent de resultaten van zijn ambtelijke besprekingen uit den aard der zaak geen inlichtingen kon verschaffen. Te zijner tijd zullen deze wel aan den dag treden door wat de Minister van Koloniën aan de Regeering zal voorstellen.

Wat het tweede gedeelte van zijn bemoeiingen betreft, de Gouverneur kon met voldoening constateeren, dat eenige vertegenwoordigers van het Studie-Syndicaat hun bereidwilligheid hebben getoond om in alles mede te werken. Speciaal wat gedaan wordt om aan het landbouwbedrijf de zoo noodige uitbreiding te geven, stemt hoopvol.

Met veel genoegen wees de Gouverneur er op, dat het menschen van beteekenis zijn, vertegenwoordigers van belangrijke lichamen, die vermoedelijk binnenkort nieuwe relatiën zullen gaan aanknoopen in Suriname. Ook hierover kon de heer Staal nog geen nadere verklaringen verstrekken.

Suriname — zoo vernamen wij in ons onderhoud — heeft dringend behoefte aan een samenwerking van wetenschap, kapitaal en arbeidskrachten.

De kolonie telt slechts 106.000 zielen en daaronder zijn veel te weinig arbeiders om de georganiseerde bedrijven gaande te houden.

Het tekort aan werknemers is gelukkig aan het minderen. De Britsch-Indische emigratie eerst en thans de Javaansche geeft een vrij bevredigenden aanvoer. Europeesche werklui zijn in Suriname niet goed bruikbaar, voor zoover het landarbeid betreft, wèl om leiding te geven.

Een vergelijking met het naburige Engelsch Guyana is niet goed te trekken. De bevolking is daar immers driemaal grooter. Klimatologisch is de toestand gelijk. Ook in onze kolonie is de bodem rijk en uitstekend voor bewerking geschikt. Wanneer de ontbrekende handen, waarop de grond wacht, aanwezig zijn, dan zal er ook voor Suriname een betere tijd komen.

Van overheidswege staat men niet stil. Aan het Landbouwdepartement is een plantkundige en een landbouwscheikundige verbonden; deze ambtenaren, gesteund door hun staf, geven tal van inlichtingen op dit terrein, waarvan de geheele kolonie de vruchten zal plukken. Men is er op bedacht om van overheidswege aan deze voorlichting uitbreiding te geven.

Wij hopen, dat het vele werk, tijdens zijn verblijf in het Moederland, door den heer Staal in het belang der kolonie verricht, goede gevolgen moge hebben.

De uitvoer heeft, ondanks de belemmeringen, die handel, industrie en landbouw in den weg staan, het vorig jaar *f* 9.457.000.— bedragen.

Wanneer de hulp, waarop Suriname wacht, inderdaad verleend wordt, dan gelooven wij, dat voor deze kolonie betere tijden in aantocht zijn.

Een man als gouverneur Staal, die zoo'n hooge opvatting van zijn niet gemakkelijke taak heeft, lijkt ons wel de geschikte persoon om de komst er van te bespoedigen en van Suriname een bloeiende kolonie te maken."

* * *

Onder het hoofd „*Goede vooruitzichten*" schrijft „*De Surinamer*" van 11 April o.m.:

„Prof. Grutterink heeft per ss. Berenice de kolonie wederom verlaten. De onderzoekingen naar ijzererts, welke hij alhier gedaan heeft, wettigen de hoop, dat de industrie in Suriname een nieuwe vlucht nemen zal. Zelfs bestaat het uitzicht, dat de spoorlijn, welke destijds aan de goudindustrie in spe haar ontstaan te danken gehad heeft, maar een groote teleurstelling opleverde, thans door de exploitatie van ijzererts rendabel worden zal. De mogelijkheid is zelfs niet uitgesloten, dat de nieuwe maatschappij het voorstel doen zal de spoorlijn van de kolonie geheel over te nemen en voor eigen rekening te exploiteeren.

Het Fransche consortium, dat het oog op Suriname geslagen heeft om op landbouwgebied hier werkzaam te zijn door de oprichting eener suikercentrale, staat zeer goed aangeschreven. De ingenieur, die door hen uitgezonden werd om onderzoekingen alhier in te stellen en thans wederom is vertrokken, heeft de beste indrukken van onze kolonie medegenomen."

* * *

Op de onlangs gehouden jaarlijksche algemeene vergadering van de Guyana Goud Placer Cy. werden eenige mededeelingen gedaan over het met de combinatie Friedrich Krupp A. G. c.s. gesloten contract en over de opgerichte Eerste Surinaamsche IJzererts Maatschappij, waarop de koninklijke bewilliging is aangevraagd.

Aangaande den stand van de onderzoekingen van de ijzerertsmassa's werd medegedeeld, dat dit onderzoek tot aan het vertrek van dr. Durrer (van de Verein. van de Deutsche Eisenhüttenleute) zoover was gevorderd, dat, toen was vastgesteld, dat over een gedeelte van den Donderbariberg het ijzererts geheel aan den dag treedt. De lengte van dit gedeelte is pl.m. 1400 M., terwijl de breedte pl.m. 600 M. bedraagt. Toen dr. Durrer 14 April j.l. uit Suriname vertrok, was men op alle hoofdsnijpunten tot op 5 M. diepte gekomen zonder dat men door de ijzerertslaag heen was en stond het dus voorloopig vast, dat de inhoud van het gedeelte, waar het ijzererts direct aan den dag treedt, mag worden aangenomen op rond 12 millioen ton. Op deze diepte is de bergassessor Diesterweg begonnen mijnen te leggen, teneinde de werkelijke dikte van de lagen vast te stellen.

Het voorloopig onderzoek heeft tot dusverre bevredigende resultaten opgeleverd; een juiste waardebepaling kan eerst plaats hebben, nadat het geheele onderzoek is afgeloopen; zoodra dit geschied is, zal hiervan nader mededeeling worden gedaan.

Op een vraag van een der aandeelhouders of de ijzerertsmassa's gunstig voor de exploitatie waren gelegen, werd geantwoord, dat van zeer competente zijde is medegedeeld, dat de ligging van Suriname als ertsland zeer gunstig is, terwijl verder het voorloopig onderzoek heeft uitgewezen, dat het transport van den Donderbariberg naar de Saramacca-rivier geen moeilijkheden zal opleveren.

* * *

De Juni-aflevering van „*Neerlandia*" schrijft:

„De verwachting in het vorige jaarverslag uitgesproken, dat deze Groep thans weer een werkzaam deel van ons Verbond mocht worden genoemd, is verwezenlijkt. Zij werd na jarenlange sluimering — de ontbinding in Nov. '13 is terecht door het Hoofdbestuur nooit als wettig erkend — weder tot nieuw leven gewekt. De terugkeer van den heer Oudschans Dentz in de kolonie is daar zeker niet vreemd aan. Ons Hoofdbestuurslid, de heer J. S. C. Kasteleyn, wist als leider van het Suriname-Studie-Syndicaat zijn bezoek aan Suriname dienstbaar te maken aan de herinrichting der Groep en na beider redevoeringen in een drukbezochte Juni-vergadering te Paramaribo, waarin de beteekenis van het A. N. V. werd uiteengezet en gepleit voor een goede verstandhouding en samenwerking tusschen kolonie en moederland, werd een bestuur gekozen, dat sedert met ijver aan het werk is getogen. De medewerking en steun van Z.Exc. Gouverneur Staal worde met dankbaarheid vermeld.

Sedert werd door letterkundige en geschiedkundige lezingen, door de vertooning van de rolprent „Zegetocht van H. M. de Koningin", een rondzendbrief aan de leden, nieuwe verbinding met de Boeken-Commissie, herstel der koloniale boekerij, belangstelling in de afstammelingen der Hollandsche kolonisten, het nut eener inrichting als het A. N. V. ook voor de kolonie aangetoond. Zelfs het volksuniversiteitsbeginsel is er doorgedrongen en vond uiting in den Studiekring met zijn wetenschappelijke cursussen.

Het aantal leden der Groep, dat na de herinrichting ongeveer 60 bedroeg, werd meer dan verdubbeld. Als afgevaardigden van de Groep in het Hoofdbestuur bleven gehandhaafd de heeren Mr. Dr. C. F. Schoch, de oprichter der Groep in 1902, en Jhr. Mr. J. L. W. C. von Weiler. Eerstgenoemde bracht de laatste maanden van 1919 in de kolonie door en had in dien tijd herhaaldelijk aanraking met het Groepsbestuur."

* * *

De heer Fred. Oudschans Dentz besluit een overzicht over den economischen toestand van Suriname in „*In- en Uitvoer*" van 9 Juni aldus:

„Wat zal de toekomst brengen voor onze Kolonie?

De *bauxietindustrie* zal zich ongetwijfeld krachtig ontwikkelen en het door de Sur. Bauxiet-Mij. gestichte plaatsje Moengoe nog van beteekenis worden.

Haar mededingster, de Nederlandsch-Noorsche Maatschappij, zal den berg *Rorac* exploiteeren.

Over het ijzererts is men hoopvol gestemd en te hopen is het, dat de onderzoekingen, voor de firma W. Muller en Co. gedaan door Prof. Grutterink, die juist naar het moederland is teruggekeerd, tot een gunstig resultaat leiden.

Ook lezen wij reeds van een door de Guyana Goud Placer gesloten contract met de firma Krupp te Essen voor de levering van ijzererts, welke in groote hoeveelheden zijn aangetroffen in den Donderbariberg.

Een Fransch consortium schijnt een suikercentrale te willen stichten.

Nu mag gevraagd worden naar de Nederlandsche kapitalisten, nadat de voorstellen van het Suriname-Studie-Syndicaat bekend zullen zijn geworden. Zullen die het bevolkingsvraagstuk ter hand nemen?

Ten slotte zal misschien nog de zoo gesmade Lawaspoor, de „sprong in het duister", de spoor die niet rendeert, door de onderzoekingen die hebben geleid tot het vinden van belangrijke ertslagen in het binnenland, van beteekenis worden. Het was toch de spoorlijn, met het eenvoudig telefoonlijntje er langs — zeide Prof. Gruttering geestig op een afscheidsmaaltijd ten gouvernementshuize — die hem in de gelegenheid had gesteld, aan zijn opdracht in zoo korten tijd te voldoen."

Curaçao.

Betalen.

Het ontwerp tot wijziging van de inkomstenbelasting, dat wij aankondigden in ons nummer van 27 Mei l.l. stuit in den Kolonialen Raad nog al niet op veel tegenstand. Men kon echter niet nalaten de opmerking even te plaatsen, dat het om het evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven te herstellen niet voldoende zal zijn om de inkomsten te vermeerderen, maar ook bij de uitgaven rekening is te houden met den nood der Koloniale kas. De aanvangsgrens der belastbare inkomens wenschte men blijkens het V: V. te verhoogen van *f* 600 op *f* 900 à *f* 1000. Men beriep zich hiertoe op de moeilijkheden verbonden aan het innen van de onbelangrijke sommetjes, die door de lagere inkomens worden opgebracht, waartegenover een lid wees op de opvoedende kracht, die in belasting der lagere inkomens ligt. Het zou niet ongewenscht zijn, als de administratie van financiën hierin aanleiding vond, eens een en ander mee te deelen omtrent dit punt. Al was het alleen maar uit „educatief oogpunt".

Gebrek aan werkvolk.

Onder dit opschrift schrijft de „Amigoe di Curaçao":

Curaçao wordt in versneld tempo leeggepompt. Al het werkvolk vloeit weg naar den vreemde.

Nu weer doet „The Barahona Company" een oproep om werkkrachten en het staat te verwachten, dat op zulke voordeelige voorwaarden zeer velen aan dien oproep zullen beantwoorden. Voor Kanaalwerken, voor het maken van betonconstructies en het leggen van spoorrails worden gevraagd arbeiders tegen 1,5 dollar daags, opzichters voor nog 25 pCt. hooger loon, timmerlieden voor 2 tot 3,5 dls. daags, vrij dokter en verpleging in geval van ziekte, alles voor een contract van 8 maanden met vrije heen- en terugreis, terwijl het loon reeds ingaat op den dag van vertrek hier.

Zulke loonen verdient geen enkele werkman hier in onze kolonie. Er is hier ook geen enkele werkgever, die bij mogelijkheid zulke loonen k a n uitkeeren.

Gisteren is reeds de eerste bezending van 60 werklieden voor deze Maatschappij naar Sto. Domingo vertrokken. Nog meerderen zullen volgen.

De tram.

De motortram van de Emmabrug naar Schaarloo rijdt niet meer. Oorzaken van gebrek aan materieel hebben den concessionaris tot tijdelijke stopzetting van den dienst gedwongen en nu zou hij door het Gouvernement overeenkomstig de concessievoorwaarden beboet zijn, in die mate zelfs, dat hij veiligheidshalve maar de concessie er aan gegeven zou hebben. Aldus begrijpen wij uit een stukje in de „Amigoe di Curaçao". De menschen zullen het gezellige trammetje missen.

Curacaosche Handelmaatschappij.

Aan het verslag ontleenen wij:

„De uitkomsten van de werkzaamheden onzer Maatschappij in het afgeloopen boekjaar zijn gunstig te noemen; hoofdzakelijk werd dit resultaat verkregen door onze overzeesche vestingen.

Het scheepvaartbedrijf op Curaçao met onze eigen zeilschepen leverde wederom goede resultaten op. Voor de beëindiging van den Europeeschen oorlog konden de importzaken van het Hoofdkantoor zich herstellen, terwijl de exportzaken, hoewel nog aan vele belemmeringen onderhevig, zich gaandeweg konden verbeteren.

Ten einde op Curaçao over een goedgelegen terrein te beschikken om daarop een kantoorgebouw te kunnen zetten, heeft onze Maatschappij twee perceelen aan de Handelskade te Willemstad aangekocht.

Uit de winst gemaakt voor ons Bijkantoor Curaçao werd *f* 9000.— afgeschreven op de aandeelen in het zeilschip „Frisia". Aangezien het zeilschip „Hollandia" in begin 1920 tot bevredigenden prijs verkocht is, was er geen aanleiding tot verdere afschrijving.

De Heer Casp. Peereboom heeft den wensch te kennen gegeven als Directeur af te treden."

Een stuk geschiedenis.

De „Amigoe di Curaçao" deelt mee, dat het 11 Juli a.s. vijftig jaren geleden zal zijn, dat de Dominicanen hunnen arbeid in de kolonie begonnen. Op dien dag zette Monseigneur Van Ewijk met drie ordebroeders voet aan wal, nadat twee jaren vroeger de kolonie aan de zorgen dezer orde officieel was toevertrouwd. Ook zonder blinde bewondering te koesteren voor het werk dezer Missie kan men erkennen, dat hare arbeid gezegend is geweest en in menig opzicht der kolonie tot zegen gestrekt heeft. In hare archieven zal een schat van kennis liggen voor de kennis ook der economische geschiedenis van de kolonie. Voor eenige jaren heeft de heer Dahlhaus ook daaruit geput, toen hij zijn geschiedkundig overzicht van het bijzonder onderwijs schreef. Het zou velen niet ongevallig zijn, wanneer de kerk in dit jubileum aanleiding mocht vinden, bijv. in een gedenkboek wereldkundig te maken de geschiedenis der Missie in de afgeloopen halve eeuw, voor zoover deze voor openbaarmaking vatbaar en geschikt is.

Maansverduistering.

De totale maansverduistering van 2 Mei l.l. was bij heldere onbewolkte lucht op Curaçao goed waarneembaar, zooals „La Cruz" meedeelt.

Levensmiddelen.

„Boletin Comercial" geeft onderstaand vergelijkend staatje van den prijs van verschillende eerste levensbehoeften in 1914 en 1920:

vleesch	*f* 0.30	*f* 0.55	per pond,
rijst	0.15	„ 0.40	„ „ ,
maismeel	„ 0.10	„ 0.30	„ liter,
melk	„ 0.30	„ 0.70	„ „ ,
eieren	„ 0.04	„ 0.12½	„ stuk,
suiker	„ 0.15	„ 0.60	„ pond,
koffie	„ 0.35	„ 0.75	„ „ ,
aardappelen	„ 0.08	„ 0.25	„ „ ,
thee	„ 0.25	„ 0.50	„ ¼pond,
sodabeschuit	„ 1.75	„ 4.50	„ blik,
kookolie	„ 2.—	6.50	„ „ ,

Vele artikelen zijn wel enorm in prijs gestegen, maar verscheidene als vleesch, koffie en thee kunnen van vergelijking met de Hollandsche prijzen wel doorstaan. Ook herinneren wij ons in droge tijden vóór den oorlog voor eieren wel *f* 0.15 en voor melk *f* 0.75 te hebben betaald.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

De Onderkoning van Indië over 't Turksche vredesverdrag.

Een extra uitgave van de officieele „Gazette of India" bevatte de volgende uiteenzetting betreffende de aan Turkije gestelde vredesvoorwaarden, door den onderkoning van Indië, sir Chelmsford tot het mohamedaansche volk van Indië gericht.

Heden zijn de beslissingen wereldkundig gemaakt van den Oppersten raad der geallieerden betreffende de vredesvoorwaarden voor Turkije. Zij zijn genomen na de meest zorgvuldige en nauwgezette beschouwing van de voorstellen der muselmannen uit alle landen en ik kan u de verzekering geven dat de opperste raad, alvorens tot het genomen besluit te komen, alle mogelijke aandacht geschonken heeft aan de opmerkingen, welke uitgegaan zijn van de mohamedaansche onderdanen van Zijne Majesteit in Indië.

Mijn regeering wil, met een samenvatting van de vredesvoorwaarden, een mededeeling doen uitgaan, ter toelichting van de voornaamste beslissingen en de redenen er toe. Die beslissingen zijn in volle overeenstemming met de hooge beginselen, toegepast in het vredes-

verdrag met alle andere mogendheden, die in oorlog zijn geweest met Groot Brittannië en zijne geallieerden. Toch bevatten zij bepalingen die, naar ik vrees, pijnlijk voor alle muzelmannen zullen moeten zijn. Het lange uitstel, waardoor uwe bezorgdheid over meer dan een jaar gerekt is, heeft mij met leedwezen voor uw zaak vervuld, al is 't onvermijdelijk geweest, en thans in uw uur van beproeving is 't mij een behoefte u een woord van aanmoediging en medegevoel te doen toekomen, dat u, naar ik vertrouw, moge opbeuren.

In de dagen van nood voor het Rijk hebt gij op schitterende wijze geantwoord op den oproep van uw koning en uw land en zoo hebt gij veel bijgedragen tot den zege van de idealen van rechtvaardigheid en menschelijkheid, waarvoor de geallieerden streden. Het Rijk, waarvan gij een deel uitmaakt, is nu vast gevestigd op deze idealen, en een groote toekomst van staatkundigen vooruitgang en stoffelijken welvaart is binnen het bereik van de Indische moslemen gebracht, die onder Britsch bestuur de meest volledige godsdienstvrijheid hebben genoten.

Vóór den laatsten rampspoedigen oorlog heeft Groot-Brittannië altijd de nauwste vriendschapsbanden met Turkije onderhouden en ik ben overtuigd, dat, met het sluiten van dit nieuwe verdrag, de vriendschap spoedig weer zal herleven en dat een herboren Turkije sterk in hoop en kracht, in de toekomst, als voorheen, een steunpilaar voor het islamitisch geloof zal worden. Die overtuiging zal, hoop ik, u sterken om de vredesvoorwaarden met berusting, moed en kracht te aanvaarden en uw trouw aan de kroon zuiver en onbevlekt te houden, zooals deze gedurende zoo vele generaties gebleven is.

Deze oproep tot de mohamedaansche bevolking werd besloten met het gebruikelijke: God save the King-Emperor.

De proclamatie is door de Indische pers zeer verschillend beoordeeld. In soms breedvoerige beschouwingen wordt ze eenerzijds begroet als een poging om uitbarsting van de zeer ontvlambare gemoederen te voorkomen, anderzijds veroordeeld als een poging tot vergoelijken van hetgeen men niet te vergoelijken acht. Deze laatste zienswijze is misschien nog 't beste vertolkt in een zinsnede van de Zemindar, die aldus luidt: ,,De onderkoning heeft beleediging toegevoegd aan onrecht, waar hij bij het rechtvaardigen van de vredesvoorwaarden van de muzelmannen vraagt, deze te aanvaarden met passende berusting en sterkte. Dit zijn zij niet in staat te doen.

Ontvolking van Kongo.

De commissie, die, volgens wettelijke instelling, tot taak heeft den gezondheidstoestand in Kongo na te gaan en de moreele en materieele levensomstandigheden der inlanders te verbeteren, heeft rapport uitgebracht over de laatste 7 jaren. De bevolking is sinds 1912 zoowat tot op de helft afgenomen ten gevolge van de reusachtige afmetingen die de slaapziekte, nekkramp en typhus aangenomen hebben. Ook de toenemende immoraliteit vormt een belangrijke oorzaak van den achteruitgang van het bevolkingscijfer. De inlanders zijn in de laatste jaren meer en meer naar de voornaamste bevolkingscentra gegaan, zoodat de dorpen veelal leeg loopen en de landbouw achteruit gaat.

Wanklanken tusschen Geallieerden.

Hoewel niet juist te zeggen is in hoever zij, die zich in den grooten strijd tegen het Duitsche drijven aangesloten, nog als geallieerden te beschouwen zijn of zich zelf onderling als zoodanig beschouwen, is er in menig opzicht toch nog een staatkundig samengaan, althans van de in den Oppersten Raad vertegenwoordigde mogendheden, waardoor de entente nog een daadwerkelijke instelling is. Maar daar staan gebeurtenissen en handelingen tegenover, die er eenerzijds met zekerheid op wijzen, dat enkelen van de eenmaal nauw verbondenen zich los van de alliancie beschouwen, en die anderzijds aangeven dat de vriendschap eenigszins wankel wordt tusschen de volken, wier staatslieden in San Remo en in Spa nog vriendschappelijk samen komen.

Hebben wij van het eerste der hier vermelde symptomen nu en dan al aanwijzingen gegeven, een journalistischen oorlog, die thans door Fransche bladen contra Engelsche en Italiaansche bladen gevoerd moet worden, geeft ons aanleiding voor het andere verschijnsel aandacht te vragen.

De Fransche pers spant zich krachtig in om de overtuiging te verspreiden, dat Frankrijk er niet weer bovenop kan komen zonder veel nauwere samenwerking met zijne koloniën dan voorheen het geval is geweest, en zonder dat de productie van de koloniën veel hooger opgevoerd zal worden dan ooit 't geval is geweest, maar doordien Frankrijk zich in honderd richtingen gebonden heeft en zich herhaaldelijk nieuwe lasten op de schouders laadt, kan 't de middelen niet aanwijzen noodig voor die herleving door en met de koloniën en onthoudt en ontrukt 't aan moederland en koloniën de onmisbare werkkrachten, om deze ten dienste van 't legerbestuur te stellen, onthoudt 't tevens aan de koloniën den intellectueelen, sanitairen en financieelen steun, waaraan deze meer dan ooit behoefte hebben. Het is niet prettig dit zelf te voelen, en nog minder prettig er op gewezen te worden door Duitschers, die daarbij voor hun voormalig gebied de vraag stellen, of de vervangende protector beter is dan de weggejaagde, maar alleronprettigst is het vooral op de tekortkomingen gewezen te worden door hen, die mede verantwoordelijk zijn voor de uitbreiding van den Franschen invloed in Afrika.

In de Africa Italiana van April 1920 doet Giacomo Buonomo dit van Italiaansche zijde. In de West Africa van 8 Mei is Pickering Jones en in de Gazette de Lausanne van 27 Mei Charles Vellay aan 't woord om de bekwaamheid van Frankrijk als koloniebeheerder in twijfel te trekken. De eerste schreeft o.a.: ,,als het gezond verstand den voorrang mag hebben, is de teruggavé van het Duitsche gebied niet te vermijden, en wij, Italianen, moeten hopen dat de dag nabij is waarop de Duitsche koloniën aan haar eersten bezitter zullen terugkeeren. De schrijver geeft dit weliswaar als zijn eigen persoonlijke meening en 't zou ook evengoed op Groot Brittannië als op Frankrijk kunnen slaan, maar de opname in 't orgaan van de Société Africana d'Italia, en het verband waarin het gebracht wordt met de Fransch-Italiaansche onderhandelingen, maken het begrijpelijk dat de Fransche bladen er met booze protesten tegen ingaan, terwijl de Britsche pers zich de zaak niet aantrekt.

De Engelsche revue West Africa gaf een interview weer met Pickering Jones, niet de eerste de beste! Jones is voorzitter van den Bond van West Afrika-handelslieden te Liverpool, die onlangs voorzat bij de werkzaamheden van de Fransch-Britsche conferentie te Londen, waaraan een imponeerende delegatie van de Union coloniale française en uitgezochte vertegenwoordigers van den Fr. West-Afrikaanschen handel hebben deelgenomen. Jones stelde zich de vraag, of het verleden van Frankrijk voldoende waarborgen gaf voor een goede naleving van de plichten, die 't uitgestrekte Afrikaansche gebied het opleggen. Hij stelde op den voorgrond, dat hij een francophile is, die in den Franschman veel bewondert, maar met dit al geeft hij hem toch geen attest van bekwamen kolonisator.

Vooreerst is Frankrijk er nog niet toe gekomen zijne West-Afrikaansche koloniën te beschouwen als een ter ontwikkeling en opvoeding toevertrouwd gebied, maar meer als een bron van rijkdom voor 't moederland. Dit onderwerp in bijzonderheden uitwerkende, laakt Jones ook ten stelligste de voortgezette aanwerving van zwarte troepen, die hij een aanslag noemt op de heilige rechten der zwarte bevolking.

Een ander punt, waarover hij de Fransche koloniale politiek aanvalt, is het ontnemen van gronden aan de inboorlingen en de toewijzing ervan aan concessionarissen, hetgeen op groote schaal toegepast is in Fransch Kongo.

Verder worden de differentieele rechten, het bevoorrechtend octrooi voor Fransche handelslui en scheepvaartdirectiën en den naijver op alle vreemde mededinging, als een politieke fout besproken.

Uiterst scherp is de Fransche pers hiertegen ingegaan. F. Jourdier vat de conclusie van een lang artikel in La Dépêche Coloniale van 1 Juni ongeveer aldus samen: Engeland wil Frankrijk het mandaat over de voormalige Duitsche koloniën afhandig maken. Laten wij nu de eindregeling van de mandatenkwestie over Togo en Kameroen eischen. Engeland heeft de toewijzing mede onderteekend, het zou wel de eerste keer in zijn geschiedenis zijn dat het het gegeven woord niet eerbiedigde!

Intusschen had de African World al een steentje bijgedragen om 't pleidooi van Jones te versterken.

Volgens Vellay in de Gazette de Lausanne zou 't vraagstuk van den afstand door Frankrijk van zijne koloniën, om zoo van zijn groote oorlogsschuld af te komen, openlijk besproken worden in Amerika en Engeland. De Fransche pers komt hier tegen op: het vraagstuk bestaat voor Frankrijk zelfs niet en is er dus niet.

Zooals de toenadering tusschen hen, die fel tegenover elkander gestaan hebben, van zelf weer komt, door hetgeen zij van elkander noodig hebben, komt de concurrentieverwijdering ook weer tusschen hen, die samen streden, door hetgeen zij elkander benijden.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

Het dagelijksch bestuur uit het Hoofdbestuur deelt hierbij mede, dat na afloop van de alg. jaarl. vergadering te Haarlem op Dinsdag 6 Juli 1920, waarvoor de agenda zal verschijnen in de Nos. Koloniaal Weekblad 26 en 27, voor de leden met hunne dames gelegenheid zal bestaan om à ƒ 5.— per persoon deel te nemen aan eene gemeenschappelijke *uitgebreide rijsttafel*, des namiddags te 6 ure in de op Indische wijze versierde bovenzaal van de societeit „Vereeniging" aldaar.

Het menu voor dezen maaltijd wordt hierbij afgedrukt.

Het afd. Bestuur van de afd. Haarlem heeft gemeend, ondanks de hooge kosten, voor deze rijsttafel aan de deelnemers niet meer dan ƒ 5.— in rekening te moeten brengen.

Zij, die daarvan wenschen gebruik te maken, worden uitgenoodigd zulks met gelijktijdige overmaking van het kostende vóór 27 Juni a.s. te doen weten aan den Secretaris afdeeling Haarlem, Groote Houtstraat 93.

Koempoelan "Oost en West".

Haarlem 6 Juni 1920, di Roema bola

SLAMAT DATENG.

Atoeran Makanan.

Tjap-Tjae.

Nassi.

Kerri Djawa-Sajoer-Loddeh.
Ikan Goreng.
Ajam-Smoor-Djawa-Ajan besengek.
Sesaté Babie Toesoek.
Dendeng ragi. — Seroendeng.
Frekedel bakar.
Sambel goreng Petéh-Sambel goreng boontjes.
Sambel goreng oedang bassa. Sambel Atie Ajam.
Sambel goreng tomaten. Sambel Badjak.
Sambel Ketimoen.
Sambel Oelek.
Gado-Gado.
Daging rendang Padang.
Kroepoek Oedang. — Kroepoek Ikan.
Telor Mata Sapi. — Bawan djagoeng.
Atjar Bawang. — Atjar Gendaria.

Kwee Lappies (Spekkoek).
Pisang Goreng.
Manitj Sanampoer.
Koppie.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Referendaris ter algemeene secretarie of bij de departementen van onderwijs en justitie.

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

Tijdelijk landrechter (alleen gepensionneerde bestuursambtenaren of oud-hoofdofficieren O.-I. leger).

Leeraar in de plant- en dierkunde.

Leeraren in de Nederlandsche taal.

Leeraren in de aardrijkskunde.

Leeraren in het Duitsch.

Leeraren in het Fransch.

Leeraren in het Engelsch.

Leeraren in de wis- en natuurkunde.

Leeraren in het teekenen (akte M a, e en g).

Leeraar in de geschiedenis.

Leeraren in de Staatswetenschappen.

Leeraren in de scheikunde.

1 civiel- of bouwkundig ingenieur.

1 werktuigkundig ingenieur.

Leerares in de verloskunde aan de Ned.-Indische artsenschool te Soerabaja.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

2 psychiaters bij het krankzinnigenwezen.

1 klinisch onderlegd arts ten behoeve der tuberculosebestrijding.

1 microbioloog bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

12 ongehuwde apothekersbedienden.

4 natuurwetenschappelijke ambtenaren (waarvan 3 chemici en 1 technisch bacterioloog).

1 instrumentmaker artsenschool Soerabaja.

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster bij het krankzinnigenwezen.

Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Verpleger voor de militaire hospitalen.

Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.

Ingenieur voor de Landsgebouwen (Bouwkundig ingenieur).

Waterbouwkundig ingenieur voor waterkracht en electriciteit.

Electrotechnisch ingenieur voor waterkracht en electriciteit.

Technisch ambtenaar.

Werktuigkundig ingenieur voor het stoomwezen.

Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken:

Civiel-ingenieur;

Opzichter;

Tijdelijk opzichter voor de landsgebouwen.

Scheikundig ingenieur bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Bouwkundig teekenaar voor het departement der burgerlijke openbare werken.

Opziener en onderopziener bij den dienst van het mijnwezen (met vakkennis).

Opziener bij den dienst der Ombilinmijnen (met vakkennis).
Onderopziener bij de Poeloe-Laoetmijnen (met vakkennis).
Adjunct-landmeter bij het kadaster.
Ingenieur bij het mijnwezen.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur;
Werktuigkundig ingenieur;
Ingenieur voor het signaalwezen;
31 gegradueerde ambtenaren;
17 opzichters werkplaats.
Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaja.
Een vakkundige voor de leerlooierij bij het gevangeniswezen.
Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Electro-technisch ingenieur;
Electro-technisch ambtenaar 1ste kl.;
Electro-technisch ambtenaar 2de kl.;
Telefoonopzichters 2de klasse;
Adspirant electro-technisch ambtenaar;
Instrumentmaker 1ste en 2de klasse;
Radio-technisch ambtenaar 2de klasse;
Adspirant-radio-technisch ambtenaar;
Radio-telegrafisten 2de klasse.
Onderwijzer bij het openbaar Europeesch lager onderwijs.
Adjunct-Gouvernements-accountant.
Bij de algemeene politie:
Commissaris van politie 2de klasse;
Adspirant-commissaris van politie.
3de-officieren en leerling-werktuigkundigen bij de Gouvernementsmarine in Ned.-Indië.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeeling van het Ministerie van Koloniën.

(Nederlandsche Staatscourant van 1 Juni 1920, No. 104).

AMBTENAREN VOOR DE BEOEFENING VAN DE INDISCHE TALEN.

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat er dit jaar weer gelegenheid bestaat om verscheidene jongelieden aan de Rijksuniversiteit te Leiden in opleiding te nemen voor het doctoraat in de taal- en letterkunde van den Oost-Indischen Archipel of voor dat in de Semitische letterkunde, ten einde na voltooiing van hunne opleiding in Nederlandsch-Indië te worden benoemd tot ambtenaar voor de beoefening van de Indische talen of in een anderen met hunne opleiding verband houdenden werkkring.

Voor opleiding kunnen zich aanmelden Nederlandsche onderdanen, die met goeden uitslag hebben afgelegd het eindexamen van een gymnasium of in het bezit zijn van het Staatsdiploma A, zoomede zij, die nog niet in het bezit zijn van een tot de academische examens toegang gevend diploma, doch dit vóór den aanvang van den aanstaanden academischen leergang hopen te verwerven.

Ook vrouwelijke candidaten komen in aanmerking.

Zij, die in opleiding genomen worden, zullen voor den duur der studie, doch hoogstens gedurende zeven jaren, eene toelage genieten, naar reden van ƒ 1000 * (een duizend gulden) 's jaars.

Zij zullen zich moeten verbinden om de opleidingsgelden, vermeerderd met tien ten honderd, terug te betalen, o.a. ingeval zij, om welke reden ook, alleen uitgezonderd het geval van welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van den Minister), hunne bestemming voor den dienst in Nederlandsch-Indië niet mochten, kunnen of willen volgen of indien zij niet binnen den door den Minister bepaalden tijd hunne opleiding voltooien.

De aanvangsbezoldiging van de ambtenaren voor de beoefening van de Indische talen bedraagt ƒ 400 (vierhonderd gulden) 's maands met twee tweejaarlijksche en vier driejaarlijksche verhoogingen van honderd gulden (éénhonderd gulden) 's maands tot een maximum van ƒ 1000 (een duizend gulden) 's maands.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten honderd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 ten honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding, ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden eene maand bezoldiging te voldoen, en wel in eens of, met bijberekening van rente ad 5 ten honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen. Bij huwelijk éene maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooeven aangegeven.

Bij bevordering, door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over eene maand, door ongehuwden eenmaal. De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een bedrag afhangende van de leeftijden van man en vrouw.

Aan de uitzending wordt verbonden:

a. vrije overtocht naar Nederlandsch-Indië, c.q. ook voor het wettig gezin, als passagier der 1ste klasse;

b. eene tegemoetkoming voor uitrusting ten bedrage van ƒ 1500 (een duizend vijfhonderd gulden), welke thans in verband met de duurte met 50 pCt. is verhoogd;

c. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië;

d. voor gehuwden uitkeering van het bedrag van eene maand ambtsbezoldiging, als tegemoetkoming in de verplichte huwelijksbijdrage ten behoeve van het Weduwen- en weezenfonds van Europeesche burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Zij, die voor opleiding in aanmerking wenschen te komen, behooren vóór 1 Juli 1920 een aan den Minister van Koloniën gericht gezegeld adres te zenden aan de 9e afdeeling (K 72 No. 5) van het Departement van Koloniën, onder overlegging van eene korte beschrijving van opleiding en levensloop.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

(Nederlandsche Staatscourant van 26 Mei 1920, No. 100).

*) Eene verhooging van de toelage tot f 1200.— 's jaars, zoomede toekenning van vergoeding van betaalde collegegelden, is in overweging.

AMBTENAREN VOOR DE AFDEELING CONTROLE EN STATISTIEK VAN DEN ADMINISTRATIEVEN DIENST DER STAATSSPOOR- EN TRAMWEGEN IN NEDERL.-INDIE.

Voor genoemde afdeeling, welke o.m. omvat:

a. de controle op de ingediende verantwoordingsstukken betreffende het geldelijk beheer in zijn vollen omvang van alle stations en halten der Staatsspoor- en tramwegen op Java;

b. de verrekening met de particuliere spoor- en tramweg-maatschappijen;

c. de statistiek betreffende het vervoer, het personeel en andere daarvoor in aanmerking komende onderwerpen;

d. de kaartjes drukkerij;

worden gevraagd een drietal spoorwegambtenaren, waarvan de oudste en meest bekwame bestemd zal worden om te goeder tijd het hoofd der controle te vervangen, terwijl de beide anderen bestemd zijn om onder eerstgenoemden ambtenaar werkzaam te zijn.

De oudste van de uit te zenden ambtenaren moet zijn een krachtige persoonlijkheid, die ruime praktijk heeft op het gebied van controlezaken, niet ouder is dan 40 jaar en ten minste eene ontwikkeling bezit als iemand die met goed gevolg eene H.B.S. met 5-jarigen cursus heeft afgeloopen.

De beide andere ambtenaren moeten praktijk op het gebied van controle-zaken hebben, niet ouder dan 30 jaar zijn en eene goede opleiding hebben genoten.

De bezoldiging bedraagt:

voor den oudsten ambtenaar f 475 's maands met 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands bij gebleken geschiktheid en goede plichtsbetrachting, terwijl, indien daartoe aanleiding bestaat in verband met zeer bijzondere ervaring, al dadelijk één verhooging kan worden toegekend;

voor de beide andere ambtenaren f 350 's maands met 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands en bij gebleken geschiktheid benoeming tot adjunct-inspecteur op eene bezoldiging van f 475 tot f 675 's maands, welke laatste bezoldiging wordt bereikt door 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands.

Aan de uitzending naar Indië is verbonden:

a. overtocht voor landsrekening, c.q. ook voor het wettig gezin, voor den oudsten ambtenaar in de 1ste klasse, voor de beide andere ambtenaren in de 2e kl.;

b. eene tegemoetkoming in de kosten van uitrusting ten bedrage van f 2250 voor alle ambtenaren;

c. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping tot dien, waarop de dienstbezoldiging ingaat en bedragende f 250 's maands voor den oudsten ambtenaar en f 200 's maands voor de beide andere ambtenaren;

d. vcor alle ambtenaren, indien zij gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van éene maand aanvangsbezoldiging als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage, aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 16 Juni a.s. bij ongezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot de 9e Afdeeling, K. 1, No. 1, van dat Departement, onder overlegging van:

a. diploma's en andere bewijsstukken, dat zij voldoen aan bovengenoemde eischen;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moeten worden vermeld de datum en plaats van geboorte, of de gegadigde gehuwd is en c.qq. het aantal zijner kinderen.

(Nederlandsche Staatscourant van 27 Mei 1920 No. 101).

Begunstigers, nieuwe Leden en Contributieverhoogingen, op peil gebrachte contributies en Abonnementen, sedert Mei 1920.

Begunstigers. per jaar.

Nederlandsche Koloniale Petroleum-Maatschappij te Rotterdam ... f 100.—
Hudig en Veder te Rotterdam ... „ 100.—
Van Nievelt, Goudriaan en Co. te Rotterdam „ 100.—
R. S. Stokvis en Zonen te Rotterdam ... „ 100.—
Solleveld, van der Meer en T. H. van Hattums Stoomvaart Maatschappij te R'dam ... „ 100
Koninklijke Weefgoederenfabriek v.h. C. T. Stork en Co. te Hengelo ... „ 100
Hengelosche electrische en mechanische apparatenfabriek te Hengelo ... „ 100
Hengelosche Bontweverij te Hengelo ... „ 100
Machinefabriek Gebr. Stork en Co. te Hengelo „ 100
G. J. van Heek en Zonen te Enschedé ... „ 100
J. J. A. van Meel te Rotterdam ... „ 50
Kuyper, van Dam en Smeer te Rotterdam ... „ 50
Firma H. Lasonder te Groenlo ... „ 25
Firma Edw. Ainsworth en Co. te Groenlo ... „ 25
Kandjeng Goesti Pangeran Hadipati Anom Hamangkoe Negoro Soedibjo Radja Poetra Narendra Mataram, Kroonprins van Djocdjakarta Adiningrat ... „ 25
Gift in één
Boutmy en Co. te Rotterdam ... „ 100

Nieuwe leden.

per jaar
G. Reerink Jzn. te Lochem ... f 10
De dames Tan, Utrecht ... „ 6
M. A. Evers, Curaçao ... „ 5
Dr. M. C. Goedhart, Curaçao ... „ 5
Mej. M. C. Slothouwer, Curaçao ... „ 5
H. J. Vooren, Curaçao ... „ 5
H. A. Haas, Menado ... „ 5
A. van Loon, Hees ... „ 5
F. H. A. van der Brugh, den Haag ... „ 5
Jhr. E. B. J. Elias, Hoek van Holland ... „ 5
J. Vogt, Paramaribo ... „ 5
P. H. Markies, Delft ... „ 5
S. A. Samuels, Amsterdam ... „ 5
M. F. Heringa, Groenlo ... „ 5
J. H. Bosch, den Haag ... „ 5
Baron J. A. H. L. Melvill van Carnbee, Haag „ 5
F. J. P. Sachse, den Haag ... „ 5
W. Beijer, Amsterdam ... „ 5
E. Scheeffer, Deventer ... „ 5

Contributieverhoogingen.

J. A. Smidt, Krawang ... van f 2.50 op f 10

Op peil gebrachte contributies.

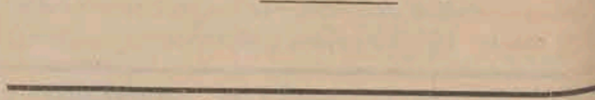
S. G. Ginsel, Karimoen djawa Japara ... van f 2.50 op f 5
E. L. K. Schmülling, den Haag „ „ 2.50 „ „ 5
L. Zeiler, Hillegom ... „ „ 1.50 „ „ 5
B. A. Dijkman, Utrecht ... „ „ 2.50 „ „ 5
L. A. Jordaan Leiden ... „ „ 2.50 „ „ 5

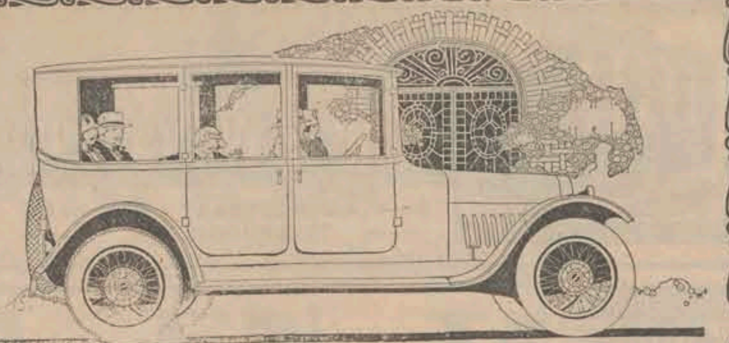
Abonnementen.

Het Zeemanshuis, Curaçao ... f 5
Societeit „Eensgezindheid", Hengelo ... „ 5
Hotel „Stad Lochem, Lochem ... „ 5
Café „Rondeel", Rotterdam ... „ 5
„Zuid-Hollandsche Koffiehuis", Rotterdam „ 5
Hotel „Maas", Rotterdam ... „ 5
Hotel café-restaurant „de Halve Maan", Hengelo ... „ 5
Hotel „de Graaff", Enschedé ... „ 5
Hotel „de Nieuwe Kroon", Apeldoorn ... „ 5
Hotel-restaurant „Heeslust", Hees ... „ 5
„Oud Berg en Dal", Nijmegen ... „ 5
„Groot Berg en Dal", Nijmegen ... „ 5
Hotel restaurant „de Moriaan", Deventer ... „ 5
Societeit „de Hereeniging", Deventer ... „ 5
Groote Societeit, Deventer ... „ 5
Studenten sociëteit „Placet Hic Requiescere Musis", Utrecht ... „ 5
Hotel des Indes, den Haag ... „ 5

Erratum.

In het Kol. Weekblad No. 21 van 20 Mei j.l. staat onder de „begunstigers": Firma Dikkens en Co. te Hengelo f 50.—, dit moet zijn: Firma Dikkers en Co. te Hengelo f 50.—.

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent,** porto f 0.01½;

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ; II. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs per exemplaar **f 0.50** en f 0.04½ frankeerkosten.

c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.01½.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Musiek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.